

ประวัติศาสตร์การเจรจาเพื่อสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างญี่ปุ่นกับ สาธารณรัฐเกาหลีใน ค.ศ. 1965¹

นภดล ชาติประเสริฐ
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทคัดย่อ

ญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ต้องใช้เวลาเจรจากันนานถึง 14 ปี ก่อนที่จะมีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างทั้งสองประเทศใน ค.ศ. 1965 วิสัยทัศน์ของผู้นำทางการเมือง ความมั่นคงทางการเมือง และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเศรษฐกิจของเกาหลีใต้และญี่ปุ่นเป็นปัจจัยภายในซึ่งมีผลต่อการเจรจาดังกล่าว สำหรับปัจจัยภายนอกนั้น ความสัมพันธ์ทางด้านการมั่นคงกับสหรัฐอเมริกาและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของสงครามเย็น มีผลการเจรจาทางการทูตระหว่างญี่ปุ่นและเกาหลีใต้

คำสำคัญ: การเจรจา ความสัมพันธ์ทางการทูต สาธารณรัฐเกาหลี ญี่ปุ่น

¹ บทความนี้ได้ผลมาจากการวิจัยเรื่อง “ประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างญี่ปุ่นกับสาธารณรัฐเกาหลี ค.ศ. 1965-2009” ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนการทำวิจัยจากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทำเสร็จสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2557 “สาธารณรัฐเกาหลี” เป็นชื่ออย่างเป็นทางการของเกาหลีใต้ เพื่อความกระชับในด้านการใช้ภาษา ในบทความนี้จะเรียก “สาธารณรัฐเกาหลี” ว่า “เกาหลีใต้” คำว่า “สาธารณรัฐเกาหลี” จะใช้เฉพาะในการกล่าวที่ต้องการเน้นถึงสถานภาพในทางกฎหมายและความชอบธรรมของรัฐบาลซึ่งมีเมืองหลวงอยู่ที่กรุงโซล

History of Negotiations for the Establishment of Diplomatic Relations between Japan and South Korea in 1965

Nophodol Chartprasert*

Faculty of Liberal Arts, Thammasat University

Abstract

Japanese and South Korean officials had negotiated for 14 years in order to establish diplomatic relations between the two countries in 1965. Visions of political leaders, political stabilities and economic developmental strategies of these two countries had played significant roles as internal factors in this long process. For the external factors, security relations with the United States and changing situations in the Cold War had influenced these diplomatic negotiations.

Keywords: Negotiation, Diplomatic relations, South Korea, Japan

* Corresponding author's e-mail: chartprasert@hotmail.com

1. บทนำ

การสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างญี่ปุ่นกับสาธารณรัฐเกาหลีใน ค.ศ. 1965 นั้นเป็นผลมาจากการเจรจาในรูปแบบต่างๆ ซึ่งใช้เวลายาวนานถึง 14 ปี บ้างต่าง ๆ ทั้งบ้างภายในและบ้างภายนอกมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างซับซ้อนในการนำไปสู่ความสำเร็จดังกล่าว

สำหรับบ้างภายนอกนั้นความพยายามของสหรัฐอเมริกาในการที่จะสร้างแนวร่วมระหว่างสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ขึ้นเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ที่ผันแปรไปอย่างรวดเร็วในภูมิภาคเอเชียตะวันออกในทศวรรษที่ 1960 นับว่ามีความสำคัญต่อการผลักดันให้ทั้งสองประเทศสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตต่อกัน แม้ว่าความเป็นปฏิปักษ์ต่อกันอันเนื่องมาจากเหตุผลทางประวัติศาสตร์และบุคลิกของผู้นำของทั้งสองประเทศจะเป็นอุปสรรคต่อการสถาปนาความสัมพันธ์ในช่วงทศวรรษแรกของการเจรจา แต่บทบาทของสหรัฐอเมริกาซึ่งผลักดันในเรื่องนี้อย่างเต็มที่ก็ได้ทำให้รัฐบาลของทั้งสองประเทศจำเป็นต้องประนีประนอมกับท่าทีดังกล่าวของสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้เนื่องจากทั้งญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ยังต้องพึ่งพาสหรัฐอเมริกาในด้านความมั่นคง เนื่องจากทั้งสองประเทศมีความรู้สึกว่าถูกคุกคามจากโลกคอมมิวนิสต์ ในขณะที่ญี่ปุ่นเองก็ต้องการที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับปัญหาในคาบสมุทรเกาหลีโดยตรง ดังนั้น

บทบาทของสหรัฐอเมริกาในการรักษาความมั่นคงในคาบสมุทรเกาหลีย่อมมีความสำคัญต่อญี่ปุ่นไม่น้อยไปกว่ากองกำลังของสหรัฐอเมริกาซึ่งตั้งอยู่ในญี่ปุ่นเอง ในขณะที่เกาหลีใต้ก็พึ่งพาสหรัฐอเมริกาอย่างมากในด้านความมั่นคงและไม่ประสงค์จะให้ญี่ปุ่นเพิ่มบทบาททางด้านความมั่นคงมากขึ้น

ส่วนบ้างภายในนั้น การหมดอำนาจลงของประธานาธิบดีซิงมันรี (Syngman Rhee)² ซึ่งมีทัศนะต่อต้านญี่ปุ่นอย่างสุดโต่งและเสถียรภาพทางการเมืองในญี่ปุ่นภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรีอิคะดะ ฮายาโตะ (Ikeda Hayato)³ และซาโต เออิซากุ (Sato Eisaku) ทำให้การเจรจามีความคืบหน้าไปได้จนมีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตต่อกันใน ค.ศ. 1965

2. บทบาทของญี่ปุ่นในคาบสมุทรเกาหลีก่อนการก่อตั้งสาธารณรัฐเกาหลี

เกาหลีกับญี่ปุ่นมีความสัมพันธ์กันมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ คาบสมุทรเกาหลีนั้นนับได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของแผ่นดินใหญ่ยูเรเชีย (Eurasia) ที่ใกล้ญี่ปุ่นมากที่สุดโดยอยู่ห่างจากเกาะคิวชู (Kyushu) ของญี่ปุ่นเพียง 60 กิโลเมตร โดยมีช่องแคบซีชิมะ (Tsushima) อยู่ระหว่างกลาง เชื่อกันว่าบรรพบุรุษของชาวญี่ปุ่นอพยพจากผืนแผ่นดินใหญ่ผ่านคาบสมุทรเกาหลีมายังหมู่เกาะญี่ปุ่น

² “ซิง มัน รี” นั้นในภาษาเกาหลีจะเรียกว่า “อี ซิง มัน” ซึ่งคำว่า “อี ” หรือ “รี ” นั้นเป็นนามสกุลของประธานาธิบดีซิงมันรี ในบทความนี้ การกล่าวถึงชื่อชาวเกาหลีจะขึ้นต้นด้วยนามสกุลก่อน เช่น ปาร์ค จองฮี คิม แดจุง ฯลฯ แต่ในกรณีชื่อของประธานาธิบดีซิงมันรีนั้น เนื่องจากการเรียกชื่อผู้นำเกาหลีได้ดังกล่าวว่าซิงมันรีอย่างแพร่หลายในเอกสารต่างๆ ของไทยมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อไม่ให้เกิดความสับสน บทความนี้จะเรียกชื่อผู้นำเกาหลีดังกล่าวว่า ซิงมันรี ตามที่ใช้กันโดยทั่วไป ในการออกเสียงชื่อชาวเกาหลีและชื่อเฉพาะอื่นๆ นั้นจะสะกดให้ได้เสียงใกล้เคียงกับการออกเสียงในภาษาเกาหลีโดยไม่ได้ยึดรูปแบบขององค์กรหรือหน่วยงานใดเป็นการเฉพาะ ส่วนอักษรโรมันนั้นจะยึดตามการสะกดของแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการเขียนบทความนี้

³ ในบทความนี้จะเรียกชื่อชาวญี่ปุ่นโดยขึ้นต้นด้วยนามสกุลก่อน ในการออกเสียงชื่อชาวญี่ปุ่นและชื่อเฉพาะอื่นๆ นั้นจะสะกดให้ได้เสียงใกล้เคียงกับการออกเสียงในภาษาญี่ปุ่นโดยไม่ได้ยึดรูปแบบขององค์กรหรือหน่วยงานใดเป็นการเฉพาะ ส่วนอักษรโรมันนั้นจะยึดตามการสะกดของแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการเขียนบทความนี้

เมื่อประมาณสองหมื่นปีก่อน และนับจากนั้นก็มียุคชนต่าง ๆ อพยพมายังเกาะญี่ปุ่นอีกหลายระลอกซึ่งส่วนใหญ่แล้วก็เดินทางผ่านคาบสมุทรเกาหลี อารยธรรมจากจีนส่วนใหญ่ซึ่งแพร่เข้าสู่ญี่ปุ่นในระยะแรกนั้นก็แพร่เข้าสู่ญี่ปุ่นโดยผ่านการเพาะบ่มในอาณาจักรต่างๆ ในคาบสมุทรเกาหลีก่อนที่จะแพร่เข้าสู่หมู่เกาะญี่ปุ่น มีหลักฐานที่น่าเชื่อถือชี้ให้เห็นว่าในยุคที่ญี่ปุ่นเริ่มเปลี่ยนจากชุมชนแบบอุจิม่าเป็นแว่นแคว้นต่างๆ นั้น มีชาวเกาหลีหรือไม่ก็เป็นผู้ที่เกิดที่หมู่เกาะญี่ปุ่นแต่สืบเชื้อสายมาจากชาวเกาหลีจำนวนหนึ่งมาเป็นชนชั้นนำและมีบทบาทสำคัญทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ดังนั้น อาณาจักรใหญ่น้อยหลายแห่งบนคาบสมุทรเกาหลีจึงมีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับแว่นแคว้นต่างๆ ในหมู่เกาะญี่ปุ่น (Murphey, 1997, p. 189-194)

เมื่อเกาหลีถูกคุกคามจากชาวมองโกลในคริสต์ศตวรรษที่ 13 ญี่ปุ่นก็มองที่ตั้งซึ่งอยู่ใกล้ชิดกับเกาหลีในมุมมองที่เปลี่ยนไป ชาวมองโกลซึ่งได้อำนาจปกครองจีนเคยใช้เกาหลีเป็นทางผ่านเพื่อรุกรานญี่ปุ่นถึงสองครั้งแต่ไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากขาดความชำนาญในการรบทางทะเล แม้จะรอดพ้นจากการคุกคามของชาวมองโกล แต่การรุกรานดังกล่าวก็ทำให้ญี่ปุ่นตระหนักถึงความสำคัญของคาบสมุทรเกาหลีที่มี

ต่อความมั่นคงของญี่ปุ่น ความสำคัญของคาบสมุทรเกาหลีดังกล่าวและความทะเยอทะยานในการขยายอำนาจไปสู่จีนทำให้ฮิเดะโยชิ โตโยโตมิ (Hideyoshi Toyotomi) นำกองทัพญี่ปุ่นเข้าโจมตีเกาหลีเพื่อเปิดเส้นทางไปโจมตีจีนในปลายคริสต์ศตวรรษที่ 16 แม้จะประสบความล้มเหลวในการกิจดังกล่าวแต่สถานการณ์เหล่านี้ก็สะท้อนให้เห็นได้เป็นอย่างดีถึงความสำคัญของปัจจัยทางภูมิศาสตร์ที่มีต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างเกาหลีกับญี่ปุ่น (Murphey, 1997, p. 224-225)

ในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 ญี่ปุ่นต้องทำสงครามถึงสองครั้งเพื่อการมีอำนาจเหนือคาบสมุทรเกาหลี ได้แก่ สงครามจีน-ญี่ปุ่น ค.ศ. 1894-1895 (Sino-Japanese War) และสงครามรัสเซีย-ญี่ปุ่น ค.ศ. 1904-1905 (Russo-Japanese War) การรบกับจีน⁴ นั้นเกิดขึ้นเมื่อมีการแข่งขันกันเพื่อเข้ามามีอิทธิพลในคาบสมุทรเกาหลี ส่วนการทำสงครามกับรัสเซีย⁵ นั้นเกิดขึ้นเนื่องจากรัสเซียต้องการขยายอำนาจเข้าครอบครองคาบสมุทรเกาหลีซึ่งกระทบกระเทือนต่อฐานอำนาจและผลประโยชน์ของญี่ปุ่นในเกาหลี (Sciokauer and Clark, 2004, p. 221-222)

ความสำเร็จในการขจัดอำนาจของจีนและรัสเซียในเกาหลี ทำให้ญี่ปุ่นสามารถผนวกเกาหลีเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของจักรวรรดิญี่ปุ่น ในการปกครอง

⁴ ในช่วง 5 ทศวรรษแรกของคริสต์ศตวรรษที่ 20 นั้น จีนมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหลายครั้งซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงชื่ออย่างเป็นทางการของประเทศ ในบทความนี้ คำว่า “สาธารณรัฐจีน” จะใช้เรียกชื่อประเทศดังกล่าวตั้งแต่ช่วง ค.ศ. 1911 หลังจากรัฐประหารของราชวงศ์ชิงสิ้นสุดลงจนถึง ค.ศ. 1949 เมื่อพรรคคอมมิวนิสต์มีอำนาจปกครองจีน ส่วนคำว่า “สาธารณรัฐประชาชนจีน” จะใช้เรียกชื่อนี้ตั้งแต่นั้นตั้งแต่ ค.ศ. 1949 เป็นต้นมา ส่วนคำว่า “จีน” จะใช้เรียกชื่อประเทศดังกล่าวก่อนการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองใน ค.ศ. 1911 รวมทั้งใช้ในการกล่าวถึงประเทศดังกล่าวในลักษณะทั่วไปซึ่งเกี่ยวข้องกับหลายยุคสมัย

⁵ ตั้งแต่ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 จนถึงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 20 นั้น รัสเซียมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหลายครั้งซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงชื่ออย่างเป็นทางการของประเทศ ในบทความนี้ คำว่า “สหภาพโซเวียต” จะใช้เรียกชื่อประเทศดังกล่าวในระหว่างที่มีการปกครองแบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ในช่วง ค.ศ. 1917 ถึง ค.ศ. 1991 และคำว่า “สหพันธรัฐรัสเซีย” จะใช้เรียกชื่อประเทศดังกล่าวหลังจากที่มีการปกครองแบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ยุติลงใน ค.ศ. 1991 ส่วนคำว่า “รัสเซีย” จะใช้เรียกชื่อประเทศดังกล่าวก่อนการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองใน ค.ศ. 1917 รวมทั้งใช้ในการกล่าวถึงประเทศดังกล่าวในลักษณะทั่วไปซึ่งเกี่ยวข้องกับหลายยุคสมัย

เกาหลีตั้งแต่ ค.ศ. 1910-1945 เป็นระยะเวลานานถึง 35 ปีนั้น ญี่ปุ่นได้ดำเนินการหลายด้านที่สร้างความขมขื่นและเจ็บช้ำน้ำใจให้แก่ชาวเกาหลีเป็นอย่างมาก ในการนี้ ญี่ปุ่นบังคับให้ชาวเกาหลีใช้ภาษาญี่ปุ่นแทนภาษาเกาหลี ใช้นามสกุลเป็นภาษาญี่ปุ่น นับถือลัทธิชินโตเป็นศาสนาประจำชาติ รวมทั้งได้เกณฑ์ชาวเกาหลีประมาณ 700,000 คนไปใช้แรงงานในญี่ปุ่น (Scirokauer and Clark, 2004, p. 259-266)

แม้ว่าญี่ปุ่นจะถอนตัวออกไปจากเกาหลีนับตั้งแต่เป็นฝ่ายพ่ายแพ้ในสงครามโลกครั้งที่สองใน ค.ศ. 1945 แต่ความรู้สึกต่อต้านญี่ปุ่นอันเป็นผลมาจากช่วงที่ถูกญี่ปุ่นปกครองยังคงดำรงอยู่อย่างต่อเนื่องและมีผลต่อการสานความสัมพันธ์ระหว่างญี่ปุ่นกับทั้งเกาหลีเหนือ⁶ และเกาหลีใต้ซึ่งแบ่งแยกกันที่เส้นแลตติจูด (Latitude) ที่ 38 องศาเหนือตั้งแต่ ค.ศ. 1948 (Lee, 1985, p. 23-24)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างญี่ปุ่นกับเกาหลีใต้ก่อนเริ่มการเจรจาครั้งที่ 1 เพื่อสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูต

การเจรจาระหว่างญี่ปุ่นกับเกาหลีใต้เป็นไปด้วยความยากลำบากมีการกล่าวหาและต่อรองกันอย่างเข้มข้นเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ เช่น เงินชดเชยที่ญี่ปุ่นจะต้องจ่ายให้กับเกาหลีใต้ พรหมแดนทางทะเล สิทธิในการทำประมง รวมทั้งปัญหาเกี่ยวกับชาวเกาหลีซึ่งถูกญี่ปุ่นบังคับให้ใช้แรงงานและยังคงอาศัยอยู่ในญี่ปุ่น ฯลฯ (Cha, 1999, p. 10-11)

เมื่อญี่ปุ่นแพ้สงครามใน ค.ศ. 1945 ชาวเกาหลีตั้งปณิธานว่าเกาหลีจะต้องเป็นชาติเอกราช

และอิทธิพลของญี่ปุ่นในเกาหลีจะต้องหมดไป ในระหว่างสงครามเกาหลี (ค.ศ. 1950-1953) ได้เกิดแนวคิดที่จะให้ญี่ปุ่นเข้ามาช่วยกองกำลังสหประชาชาติเพื่อต่อต้านเกาหลีเหนือแต่เกาหลีใต้คัดค้านอย่างแข็งขัน ประธานาธิบดีจิมมี้ซึ่งเป็นประธานาธิบดีคนแรกของเกาหลีใต้มีความรู้สึกต่อต้านญี่ปุ่นที่รุนแรงมาก ด้วยเหตุนี้ จึงไม่เห็นด้วยในความพยายามของสหรัฐอเมริกาที่จะเพิ่มศักยภาพทางทหารของญี่ปุ่นขึ้นมาใหม่ ในช่วงหกปีแรกนับตั้งแต่เกาหลีเป็นเอกราชจากญี่ปุ่นแทบจะไม่มีการติดต่ออย่างเป็นทางการระหว่างญี่ปุ่นกับเกาหลีได้เลย ในระหว่างที่จิมมี้มีอำนาจปกครองประเทศนั้นได้มีการดำเนินนโยบายหลายประการซึ่งแสดงให้เห็นท่าทีที่ไม่เป็นมิตรต่อญี่ปุ่น เช่น มีการประกาศเขตการประมงโดยไม่หารือกับฝ่ายญี่ปุ่น เรือของญี่ปุ่นถูกห้ามเข้ามาในน่านน้ำของเกาหลีใต้ ในการนี้ มีชาวประมงญี่ปุ่นนับพันคนถูกจับกุมโดยเจ้าหน้าที่เกาหลีใต้ (Lee, 1985, p. 37-38)

ความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์อันเป็นผลมาจากสงครามเย็นในเอเชียไม่ว่าจะเป็นการที่ฝ่ายคอมมิวนิสต์ได้อำนาจในจีนแผ่นดินใหญ่ ความสำเร็จของสหภาพโซเวียตในการผลิตอาวุธนิวเคลียร์ รวมทั้งสงครามเกาหลีกดดันให้เกาหลีใต้และญี่ปุ่นต้องปรับท่าทีที่มีต่อกัน (ไชยวัฒน์ คำชู, 2549 หน้า 247) หลังจากญี่ปุ่นได้อำนาจปกครองตนเองใน ค.ศ. 1952 และหลังจากที่สงครามเกาหลียุติลงใน ค.ศ. 1953 สหรัฐอเมริกามีความตั้งใจที่จะสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างญี่ปุ่นกับเกาหลีใต้เพื่อที่จะให้เป็นพันธมิตรที่แข็งแกร่งของสหรัฐอเมริกาในการต้านทานการขยายอำนาจของสหภาพโซเวียต สาธารณรัฐ

⁶ “สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี” เป็นชื่ออย่างเป็นทางการของเกาหลีเหนือ เพื่อความกระชับในด้านการใช้ภาษาในบทความนี้จะเรียก “สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี” ว่า “เกาหลีเหนือ” คำว่า “สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี” จะใช้เฉพาะในการกล่าวที่ต้องการเน้นถึงสถานภาพในทางกฎหมายและความชอบธรรมของรัฐบาลซึ่งมีเมืองหลวงอยู่ที่กรุงเปียงยาง

ประชาชนจีนและเกาหลีเหนือ (Hook and others, 2005, p. 203)

ใน ค.ศ. 1952 สหรัฐอเมริกาได้ชักชวนให้มีการเริ่มต้นพูดคุยกันระหว่างเกาหลีใต้กับญี่ปุ่น เพื่อที่จะสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตต่อกัน แต่ความพยายามดังกล่าวของสหรัฐอเมริกาต้องประสบกับอุปสรรคอันเป็นผลมาจากปัญหาความบาดหมางอันเกี่ยวเนื่องกับอดีตในสมัยที่ญี่ปุ่นยึดครองเกาหลีเป็นอาณานิคม นอกจากนั้น ยังมีปัญหาอื่นๆ อีกหลายประการ เช่น การที่รัฐบาลญี่ปุ่นไม่เต็มใจที่จะรับรองรัฐบาลที่กรุงโซลว่าเป็นรัฐบาลที่ชอบธรรมเพียงรัฐบาลเดียวของชาวเกาหลี เนื่องจากเห็นว่าตอนเหนือของเกาหลียังถูกปกครองด้วยรัฐบาลอีกรัฐบาลหนึ่ง นอกจากนั้น ญี่ปุ่นยังปฏิเสธที่จะเจรจากับเกาหลีใต้เกี่ยวกับข้อเรียกร้องในการชดเชยค่าเสียหายอันเกิดจากการที่ญี่ปุ่นยึดครองเกาหลีโดยญี่ปุ่นอ้างว่าการยึดครองเกาหลีใน ค.ศ. 1910 นั้นได้รับการรับรองโดยกฎหมายระหว่างประเทศ และคาบสมุทรเกาหลีไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของสนามรบในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 (Glenn D. Hook and others, 2005, p. 203-204)

นอกจากนั้นยังมีปัญหาระหว่างทั้งสองประเทศเกี่ยวกับเกาะเล็ก ๆ ซึ่งอยู่ระหว่างญี่ปุ่นกับเกาหลีใต้ ในช่วงที่ญี่ปุ่นถูกยึดครองโดยฝ่ายพันธมิตร กองบัญชาการสูงสุดของฝ่ายพันธมิตร (Supreme Commander for the Allied Powers - SCAP) ได้ประกาศใน ค.ศ. 1946 โดยระบุว่าเกาะทาเคชิมะหรือโอกโด⁷อยู่นอกเขตการประมงของญี่ปุ่น และมีการระบุอย่างเปิดเผยว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ได้เป็นข้อยุติถึงประเด็นเกี่ยวกับอธิปไตยเหนือเกาะดังกล่าว ในสนธิสัญญาสันติภาพซานฟรานซิสโกก็ไม่ได้ระบุถึงสถานภาพของเกาะดังกล่าว ฝ่ายเกาหลีใต้นั้นได้อ้าง

อธิปไตยเหนือเกาะดังกล่าวในเดือนมกราคม ค.ศ. 1952 โดยอิงกับประกาศของกองบัญชาการสูงสุดของฝ่ายพันธมิตรเกี่ยวกับขอบเขตการทำประมงซึ่งได้ประกาศใน ค.ศ. 1946 (Hook and others, 2005, p. 204)

แม้ว่าจะมีปัจจัยบางประการที่เอื้อต่อการเจรจาระหว่างฝ่ายเกาหลีใต้กับญี่ปุ่น แต่ความพยายามดังกล่าวไม่ประสบความสำเร็จเท่าใดนัก อันเป็นผลมาจากสาเหตุหลายประการ ในประการแรกนั้น ผู้นำญี่ปุ่นมีความเชื่อว่าการปกครองเกาหลีโดยญี่ปุ่นนั้นมีความชอบธรรม ในหนังสือบันทึกความทรงจำของอดีตนายกรัฐมนตรีโยชิเดะ ชิเงรุ (Yoshida Shigeru) ที่พิมพ์เผยแพร่ใน ค.ศ. 1961 นั้น โยชิเดะได้กล่าวว่าการที่ญี่ปุ่นรุกรานประเทศเพื่อนบ้านนั้นเป็นความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศญี่ปุ่น ความล้มเหลวของประเทศเพื่อนบ้านเหล่านี้มีผลกระทบต่อนโยบายของญี่ปุ่น ทำให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือล่อแหลมต่อการคุกคามจากภายนอก นอกจากนั้น ผู้นำญี่ปุ่นหลายคนยังมีความเชื่อว่าญี่ปุ่นได้เข้าไปพัฒนาเกาหลีในหลายด้าน เช่น ชิอิเนะ เอะสึสะบุโร (Shiina Etsusaburo) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศญี่ปุ่นได้กล่าวว่าญี่ปุ่นในอดีตนั้นได้สร้างความเจริญและมีส่วนในการพัฒนาทั่วทั้งเอเชียตะวันออก ส่วน คุโบตะ คังอิชิโร (Kubota Kanichiro) หัวหน้าคณะผู้แทนของญี่ปุ่นในการเจรจารอบที่สามเพื่อสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างญี่ปุ่นกับเกาหลีใต้ใน ค.ศ. 1953 ก็ได้แสดงความเห็นที่ทำให้ฝ่ายเกาหลีใต้ไม่พอใจ เมื่อพบกับตัวแทนของรัฐบาลเกาหลีใต้ที่มาเยือนญี่ปุ่น ในการพบกันดังกล่าวนี้ คุโบตะกล่าวว่าหากญี่ปุ่นไม่ยึดครองเกาหลี เกาหลีก็จะถูกยึดโดยประเทศมหาอำนาจอื่นอยู่ดี และหาก

⁷ ญี่ปุ่นเรียกเกาะดังกล่าวว่า “ทาเคชิมะ” ส่วนเกาหลีใต้เรียกเกาะดังกล่าวว่า “โอกโด” ในบทความนี้จะเรียกชื่อทั้งสองชื่อคู่กันไป เพราะต่างฝ่ายต่างอ้างกรรมสิทธิ์เหนือเกาะดังกล่าว จนถึงปัจจุบันความขัดแย้งในประเด็นดังกล่าวก็ยังไม่ได้ข้อยุติ

ประเทศมหาอำนาจอื่นเป็นฝ่ายยึดครองเกาหลี เกาหลีจะได้รับความเสียหายมากกว่านี้ สำหรับนโยบายอาณานิคมของญี่ปุ่นที่ใช้ในเกาหลีนั้นเป็นประโยชน์และให้ผลดีกว่านโยบายของประเทศมหาอำนาจอื่นๆ ทศนคติเหล่านี้ทำให้ญี่ปุ่นไม่เห็นถึงความจำเป็นในการขอโทษเกาหลี (Lee, 1985, p. 25-31)

ท่าทีดังกล่าวของญี่ปุ่นทำให้ประธานาธิบดีจิมมึนรีนารู้สึกต่อต้านญี่ปุ่นมาขยายผล การกระทำดังกล่าวนอกจากจะเพื่อสนองความรู้สึกทางลบของตนต่อญี่ปุ่นแล้ว ยังเป็นการระดมชาวเกาหลีใต้ให้สนับสนุนเขาเพื่อวัตถุประสงค์ทางการเมืองด้วย ฉะนั้น ยิ่งญี่ปุ่นแสดงท่าทีปฏิเสธที่จะแสดงความสำนึกผิดมากเท่าใด การรณรงค์เพื่อต่อต้านญี่ปุ่นของประธานาธิบดีจิมมึนรีนก็ยิ่งเข้มข้นมากขึ้นเท่านั้น แม้ว่าสหรัฐอเมริกาได้พยายามไกล่เกลี่ยเพื่อให้ทั้งสองฝ่ายหันหน้าเข้าหากัน แต่ความพยายามดังกล่าวไม่ประสบความสำเร็จแต่อย่างใด (ไชยวัฒน์ คำชู, 2549 หน้า 248)

ในช่วงต้นทศวรรษที่ 1950 ความหวงกวดสำคัญของรัฐบาลเกาหลีใต้อยู่ที่มิติด้านความมั่นคงเป็นหลักโดยเฉพาะอย่างยิ่งภัยคุกคามจากเกาหลีเหนือ เกาหลีใต้ไม่มีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จะต้องร่วมมือกับญี่ปุ่นซึ่งยังคงอ่อนแอทางด้านการทหาร การที่สหรัฐอเมริกายังคงรักษากันดั๊กในการป้องกันเกาหลีใต้อีกก็เพียงพอแล้วสำหรับความมั่นคงของเกาหลีใต้ ฝ่ายญี่ปุ่นเองแม้ประสงค์ที่จะติดต่อกับเกาหลีใต้แต่ก็ไม่มีเวลาจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับเกาหลีใต้ ปัญหาที่ญี่ปุ่นต้องการแก้ไขเป็นเรื่องเฉพาะเจาะจงบางประการเท่านั้น เช่น ปัญหาเรื่องการประมง เรื่องชาวเกาหลีจำนวนมากซึ่งถูกเกณฑ์ไปใช้แรงงานในญี่ปุ่นในช่วงที่ญี่ปุ่นเข้ายึดครองเกาหลีและยังคงอาศัยอยู่ในญี่ปุ่นในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ในการนี้ ญี่ปุ่นประสงค์จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยไม่ประสงค์จะขอโทษเกาหลีใต้อย่างเป็นทางการสำหรับ

การกระทำของญี่ปุ่นในอดีต (ไชยวัฒน์ คำชู, 2549, หน้า 248)

ในช่วงสงครามเกาหลี (ค.ศ. 1950-1953) สถานการณ์ต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเปลี่ยนแปลงไปมาก ด้วยเหตุนี้ สหรัฐอเมริกาจึงได้ผ่อนปรนความเข้มข้นต่างๆ ในการปฏิรูปญี่ปุ่นและได้พยายามทำสนธิสัญญาสันติภาพกับญี่ปุ่นโดยเร็ว ดังนั้นสนธิสัญญาสันติภาพกับญี่ปุ่นจึงได้มีการลงนามกันที่นครซานฟรานซิสโก เมื่อวันที่ 8 กันยายน ค.ศ. 1951 และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 28 เมษายน ค.ศ. 1952 (Choi, 1987, p. 93)

เกาหลีทั้งสองประเทศไม่ได้เป็นผู้ลงนามในสนธิสัญญาสันติภาพดังกล่าว แต่สิทธิพิเศษบางประการของเกาหลีใต้ได้รับการรับรองอยู่ในบทบัญญัติของสนธิสัญญาดังกล่าว อาทิ ญี่ปุ่นยอมรับเอกราชของเกาหลี มีการกล่าวถึงความตกลงด้านการประมงรวมทั้งปัญหาเกี่ยวกับสนธิสัญญาการค้าและการเดินเรือ ในการนี้ รัฐบาลเกาหลีใต้ได้ร้องขอให้ญี่ปุ่นจัดการเจรจาตกลงปัญหาต่างๆ ที่ยังค้างอยู่ระหว่างสองประเทศ (Choi, 1987, p. 93-94)

4. การเจรจา 7 ครั้งระหว่างญี่ปุ่นกับเกาหลีใต้เพื่อสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูต

การเจรจาเพื่อสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างทั้งสองประเทศนั้นเริ่มขึ้นใน ค.ศ. 1951 แต่สำเร็จลงได้ใน ค.ศ. 1965 ในช่วง 14 ปีดังกล่าวนี้ มีการเจรจากันทั้งหมด 7 ครั้ง สำหรับการเจรจาครั้งที่ 1 นั้นเกิดขึ้นระหว่างวันที่ 20 ตุลาคม ค.ศ. 1951 ถึงวันที่ 21 เมษายน ค.ศ. 1952 ในการเจรจาครั้งที่ 1 นี้ได้มีการตกลงกันเกี่ยวกับวาระการประชุมและการจัดตั้งคณะกรรมการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม การเจรจาก็ได้สิ้นสุดลง เนื่องจากมีความขัดแย้งกันระหว่างญี่ปุ่นกับเกาหลีใต้ในประเด็นการอ้าง

สิทธิของญี่ปุ่นเหนือทรัพย์สินต่างๆ ซึ่งอยู่ในเกาหลีใต้ (Yoon, 2008, p. 65-66)

การเจรจาดังกล่าวมีขึ้นในช่วงที่เกาหลีใต้อยู่ในฐานะที่ยากลำบากมากเนื่องจากการรุกรานของกองทัพคอมมิวนิสต์ ส่วนญี่ปุ่นกำลังได้รับประโยชน์จากการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมหาศาลโดยผลแห่งสงครามเกาหลี ดังนั้นญี่ปุ่นจึงไม่ได้ให้ความสำคัญกับการเจรจาเท่าใดนัก ตัวอย่างเช่น ญี่ปุ่นได้เลื่อนการเจรจาความตกลงด้านการประมงหลายครั้ง โดยอ้างเหตุผลว่าขาดการเตรียมที่ตีพอ ยิ่งกว่านั้นญี่ปุ่นยังได้ทำให้การเจรจาหยุดชะงักโดยอ้างสิทธิเหนือทรัพย์สินที่ชาวญี่ปุ่นได้ทิ้งไว้เมื่อตอนที่อพยพออกจากเกาหลี ด้วยเหตุนี้ การเจรจารอบแรกที่ใช้เวลา 4 เดือนจึงได้ยุติลงในวันที่ 21 เมษายน ค.ศ. 1952 (Yoon, 2008, p. 66)

สำหรับการเจรจาครั้งที่ 2 เกิดขึ้นระหว่างวันที่ 15 เมษายน - 23 กรกฎาคม ค.ศ. 1953 ในการประชุมครั้งที่ 2 นี้ไม่ได้มีความคืบหน้าอะไรที่เป็นรูปธรรม เนื่องจากเกิดความขัดแย้งอันเป็นผลมาจากท่าทีซึ่งค่อนข้างแข็งกร้าวของประธานาธิบดีชิงมันรีเกี่ยวกับสิทธิการประมง รวมทั้งปัญหาการอ้างสิทธิของญี่ปุ่นเหนือสังหาริมทรัพย์และทรัพย์สินต่างๆ ในเกาหลีใต้ซึ่งญี่ปุ่นเคยครอบครองในช่วง ค.ศ. 1910 - 1945 ส่วนการประชุมครั้งที่ 3 มีขึ้นระหว่างวันที่ 6 ตุลาคม - 26 ตุลาคม ค.ศ. 1953 ซึ่งการประชุมดังกล่าวนี้มีช่วงเวลาค่อนข้างสั้นเพียง 20 วันเท่านั้น การประชุมนี้สิ้นสุดลงอย่างรวดเร็วด้วยเหตุผลหลักๆ ที่ไม่แตกต่างไปจากการประชุมในครั้งที่ 2 (Yoon, 2008, p. 66)

ในการประชุมครั้งที่ 3 สถานการณ์ตึงเครียดมากขึ้นเนื่องจากคุโตะ คังอิชิโร หัวหน้าคณะผู้แทนญี่ปุ่นได้กล่าวถ้อยแถลงในการเจรจาว่า “การประกาศเอกราชของเกาหลีก่อนการลงนามสนธิสัญญาสันติภาพเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายระหว่างประเทศ”

คณะผู้แทนเกาหลีใต้ไม่พอใจต่อถ้อยแถลงของผู้แทนญี่ปุ่นเป็นอย่างมากจึงได้เดินออกจากที่ประชุม และได้เรียกร้องให้ญี่ปุ่นถอนถ้อยแถลงดังกล่าวอย่างเป็นทางการและขอภัยในการที่ได้มีถ้อยแถลงดังกล่าว ซึ่งญี่ปุ่นไม่ได้ตอบสนองต่อข้อเรียกร้องของเกาหลีใต้ ดังนั้นการเจรจาจึงต้องยุติไปอีกเป็นเวลากว่า 4 ปี (Choi, 1987, p. 94)

บรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้รื้อฟื้นการเจรจามีมากขึ้นในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1957 เมื่อญี่ปุ่นยอมลดถอนคำแถลงของคุโตะอย่างเป็นทางการ ตลอดจนยอมถอนข้อเรียกร้องสิทธิเหนือทรัพย์สินของญี่ปุ่นในเกาหลีใต้ ดังนั้นการเจรจารอบที่ 4 จึงได้เริ่มขึ้นและเป็นครั้งแรกที่การเจรจาหรือดำเนินไปได้ค่อนข้างดี (Choi, 1987, p. 94-95)

สำหรับการประชุมครั้งที่ 4 นั้นมีขึ้นระหว่างวันที่ 15 เมษายน ค.ศ. 1958 - 19 เมษายน ค.ศ. 1960 การประชุมรอบนี้ใช้เวลาถึง 2 ปี และนับว่ามีความก้าวหน้าพอสมควร แม้ว่าการเจรจาจะดำเนินมาได้อย่างต่อเนื่อง แต่ก็ประสบอุปสรรคเป็นระยะๆ จากปัญหาต่างๆ ซึ่งมีทั้งปัญหาเดิมที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขรวมทั้งมีปัญหาลักษณะใหม่เกิดขึ้นด้วย เช่น ปัญหาอันเกิดจากการที่ญี่ปุ่นส่งชาวเกาหลีซึ่งถูกบังคับให้เข้าไปใช้แรงงานในญี่ปุ่นในช่วงถูกญี่ปุ่นยึดครองและยังคงอาศัยอยู่ในญี่ปุ่นกลับไปยังเกาหลีเหนือ การประชุมได้ยุติลงเป็นช่วงๆ ถึง 3 ครั้ง อย่างไรก็ตาม การประชุมก็กลับมาดำเนินต่อไปได้ในการนี้ ทั้งสองฝ่ายตกลงร่วมกันที่จะปล่อยลูกเรือชาวญี่ปุ่นซึ่งถูกจับกุมในน่านน้ำเกาหลีใต้และปล่อยชาวเกาหลีที่เข้าไปอาศัยในญี่ปุ่นโดยผิดกฎหมาย อย่างไรก็ตาม ข้อขัดแย้งเกี่ยวกับท่าทีอันแข็งกร้าวของประธานาธิบดีชิงมันรีเกี่ยวกับสิทธิในการทำประมงก็ยังดำรงอยู่ การเจรจาในรอบนี้ยุติลงเมื่อเกิดการลุกฮือขึ้นของนิสิตนักศึกษาในเกาหลีใต้เพื่อล้มล้างรัฐบาลของประธานาธิบดีชิงมันรีใน ค.ศ. 1960 (Yoon, 2008, p. 66)

รัฐบาลภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรี ชางเมียน (Chang Myon) ซึ่งเข้ารับหน้าที่เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม ค.ศ. 1960 ได้มีการเร่งรัดให้มีการเจรจา ระหว่างเกาหลีใต้กับญี่ปุ่นขึ้นอีกครั้งโดยเชจูเซนทาโร โคซากะ (Zentarō Kosaka)⁸ รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการต่างประเทศญี่ปุ่นมาเยือนเกาหลีใต้ ในเดือนกันยายน ค.ศ. 1960 ต่อจากนั้นการเจรจา ครั้งที่ 5 ระหว่างเกาหลีใต้กับญี่ปุ่นก็ได้มีขึ้นเมื่อวันที่ 25 ตุลาคมของปีเดียวกัน อย่างไรก็ตาม การประชุม ดังกล่าวได้ผลเพียงเล็กน้อย เพราะขณะนั้นมีความไม่ สงบทางการเมืองและความสับสนทางสังคมเกิดขึ้น ทั่วไปในเกาหลีใต้ และการเจรจาที่ได้ยุติลงเนื่องจาก เกิดการรัฐประหารโดยกองทัพเกาหลีใต้เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม ค.ศ. 1961 (Choi, 1987, p. 95)

การขึ้นมามีอำนาจของนายพลปาร์ค จองฮี (Park Chung-hee) นั้นนับได้ว่าเป็นเหตุการณ์ สำคัญซึ่งมีผลค่อนข้างมากต่อความสัมพันธ์ระหว่าง เกาหลีใต้กับญี่ปุ่น ปาร์ค จองฮี มีความปรารถนา แรงกล้าที่จะสร้างการเมืองที่มั่นคงและเร่งรัดพัฒนา เศรษฐกิจ ปาร์ค จองฮี เห็นว่าสถานการณ์ทาง เศรษฐกิจที่มีปัญหามากมายของเกาหลีใต้ในขณะนั้น จำเป็นที่จะต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เมื่อมา บริหารประเทศเขาต้องเผชิญปัญหาเศรษฐกิจหลาย ประการ เช่น รายได้เฉลี่ยต่อประชากรของเกาหลีใต้อยู่ ที่เพียงปีละ 80 เหรียญสหรัฐฯ ต่อปี (เพิ่มขึ้นเพียง 9 เหรียญสหรัฐฯ จากปี ค.ศ. 1953) มีอัตราการเจริญ เติบโตทางเศรษฐกิจต่ำมาก มีการขาดดุลทางการค้า อย่างต่อเนื่อง มีอัตราคนว่างงานร้อยละ 11.7 และ มีอัตราเงินเฟ้อร้อยละ 10.5 ในขณะที่แหล่งเงินทุน จากต่างประเทศที่จำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของ

เกาหลีใต้มียู้อย่างจำกัด ส่วนความช่วยเหลือทาง เศรษฐกิจจากสหรัฐอเมริกาที่เริ่มลดลง สถานการณ์ ดังกล่าวทำให้ปาร์ค จองฮี เห็นว่าการสถาปนาความ สัมพันธ์ทางการทูตกับญี่ปุ่นเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่ง (ไชยวัฒน์ คำชู, 2549, หน้า 248-249)

ในช่วงต้นทศวรรษที่ 1960 นั้น ญี่ปุ่นได้ฟื้นตัว จากความเสียหายจากสงครามโลกครั้งที่ 2 แล้วอย่าง ชัดเจน โดยมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจในอัตราที่สูง มากต่อเนื่องติดต่อกันหลายปี สำหรับเกาหลีใต้นั้น การที่รัฐบาลของปาร์ค จองฮี ขึ้นมามีอำนาจด้วยการ รัฐประหารล้มล้างรัฐบาลที่เป็นประชาธิปไตยทำให้ต้อง มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อทดแทนการขาดความชอบ ธรรมทางการเมือง การมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ กับญี่ปุ่นถือว่ามีความสำคัญไม่ใช่เฉพาะเพียงช่วย ขับเคลื่อนแผนการพัฒนาเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ผลพวง ของการพัฒนาเศรษฐกิจที่ตามมายังช่วยให้รัฐบาลของ เขาได้รับความชอบธรรมทางการเมืองอีกสัດหนึ่งด้วย (ไชยวัฒน์ คำชู, 2549, หน้า 249)

นอกจากความจำเป็นดังที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น การมีผู้นำที่มีศักยภาพทางการเมืองอย่างแท้จริงที่จะ ผลักดันให้เกิดการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูต กับญี่ปุ่นก็มีความสำคัญ เพราะในช่วงต้นทศวรรษที่ 1960 นั้นกระแสภายในประเทศที่ต่อต้านญี่ปุ่นอย่าง รุนแรงยังคงมีอยู่ รัฐบาลของนายกรัฐมนตรีชาง เมียน ซึ่งบริหารประเทศก่อนหน้ารัฐบาลปาร์ค จองฮี นั้น แม้ จะเห็นถึงความสำคัญของการสถาปนาความสัมพันธ์ ทางทางการทูตกับญี่ปุ่นแต่ไม่สามารถดำเนินการได้ เพราะ รัฐบาลไม่มีความมั่นคง การที่ประธานาธิบดีปาร์ค จองฮี มีอำนาจเบ็ดเสร็จนั้นทำให้การผลักดันนโยบายดังกล่าว ดำเนินต่อไปได้⁹ การตกลงที่จะสถาปนาความสัมพันธ์

⁸ หลังประธานาธิบดี จิมม่อนี หมดอานาจลงได้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญให้เกาหลีใต้มีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้ารัฐบาลซึ่งชาง เมียน นักการเมืองแนวเสรีนิยมได้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว

⁹ หลังการรัฐประหาร นายพลปาร์ค จองฮี ดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะรัฐประหารอยู่ระยะหนึ่งจนถึง ค.ศ. 1963 จึงได้ดำรงตำแหน่ง ประธานาธิบดีหลังจากที่จัดให้มีการเลือกตั้งขึ้น

ทางการทูตระหว่างเกาหลีใต้กับญี่ปุ่นในช่วงดังกล่าวเป็นจังหวะที่ดีด้วยเหตุผลหลายประการในด้านเศรษฐกิจนั้น เกาหลีใต้กำลังมีความต้องการเงินทุนจากต่างประเทศอย่างยิ่งยวดเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาประเทศ ในขณะที่ญี่ปุ่นก็ฟื้นตัวทางเศรษฐกิจหลังสงครามอย่างเต็มที่แล้วจึงอยู่ในสถานะที่จะร่วมมือทางเศรษฐกิจกับเกาหลีใต้ได้ในหลากหลายรูปแบบในด้านสถานการณ์ของสงครามเย็นในภูมิภาคเอเชียนั้น การขยายตัวของสงครามเวียดนามในกลางทศวรรษที่ 1960 ผลักดันให้สหรัฐอเมริกาต้องผนึกกำลังกับมิตรประเทศในการต่อต้านคอมมิวนิสต์อย่างเต็มที่ซึ่งส่วนสำคัญของนโยบายดังกล่าวนี้ คือ การผลักดันให้เกิดความร่วมมือระหว่างเกาหลีใต้กับญี่ปุ่นในการต่อต้านคอมมิวนิสต์ สหรัฐอเมริกาเห็นว่าทั้งรัฐบาลซาโตของญี่ปุ่นและรัฐบาลปาร์ค จองฮีของเกาหลีใต้ต่างก็มีท่าทีต่อต้านคอมมิวนิสต์อย่างแข็งขันอยู่แล้วจึงน่าจะพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศได้ (ไชยวัฒน์ คำชู, 2549, หน้า 249-250)

ส่วนผู้นำญี่ปุ่นโดยเฉพาะกลุ่มอนุรักษนิยมซึ่งนำโดยคิชิ โนะบุสุเกะ (Kishi Nobusuke)¹⁰ นั้นมองว่ารัฐบาลทหารภายใต้การนำของประธานาธิบดีปาร์ค จองฮี เป็นความหวังครั้งสุดท้ายของเกาหลีใต้หากระบอบดังกล่าวล่มสลายลง ฝ่ายคอมมิวนิสต์จะมีชัยชนะในคาบสมุทรเกาหลีซึ่งจะส่งผลกระทบร้ายแรงต่อญี่ปุ่นอย่างแน่นอน ด้วยเหตุนี้ นักการเมืองในขั้วดังกล่าวจึงผลักดันให้เจรจากับเกาหลีใต้อย่างเร่งด่วน (Lee, 1985, p. 47-49)

หลังการรัฐประหารได้ไม่นาน ฝ่ายเกาหลีใต้ได้แถลงว่าการเจรจาระหว่างเกาหลีใต้กับญี่ปุ่นให้

สำเร็จลงโดยรวดเร็วเป็นเป้าหมายที่สำคัญประการหนึ่งของนโยบายต่างประเทศ คณะผู้แทนชุดใหม่ได้ถูกส่งไปยังญี่ปุ่น และการประชุมครั้งที่ 6 ก็ได้เริ่มขึ้นเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม ค.ศ. 1961 ในระหว่างเดินทางกลับจากการเยือนสหรัฐอเมริกาอย่างเป็นทางการในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1961 นายพลปาร์ค จองฮีได้พบกับอึเคะดะ ฮายาโตะ ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีญี่ปุ่นที่กรุงโตเกียว การพบกันดังกล่าวช่วยให้เกิดบรรยากาศที่ดีขึ้นในการเจรจาเพื่อสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างประเทศทั้งสองเป็นอย่างมาก ในเดือนตุลาคมและพฤศจิกายน ค.ศ. 1962 คิม จงพิล (Kim Jong-pil) ผู้แทนพิเศษของผู้นำเกาหลีใต้¹¹ ได้เดินทางไปเยือนญี่ปุ่น 2 ครั้ง และได้บรรลุข้อตกลงกับฝ่ายญี่ปุ่นในเรื่องการเรียกร้องสิทธิเหนือทรัพย์สินของญี่ปุ่นในเกาหลีใต้ซึ่งเป็นปัญหาที่ยากที่สุดในการเจรจา ต่อมาข้อตกลงดังกล่าวก็ได้รับความเห็นชอบจากรัฐบาลเกาหลีใต้และญี่ปุ่นซึ่งนับเป็นจุดเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่สุดสำหรับการเจรจาระหว่างประเทศทั้งสอง (Choi, 1987, p.95-96)

การที่ ปาร์ค จองฮี นำพรรคประชาธิปไตยรีพับลิกัน (Democratic Republican Party) ชนะการเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน ค.ศ. 1963 ทำให้การเมืองเกาหลีใต้มีเสถียรภาพมากขึ้นซึ่งย่อมส่งผลดีต่อการเจรจาในวันที่ 10 มีนาคม ค.ศ. 1964 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและป่าไม้ของเกาหลีใต้และญี่ปุ่นได้เริ่มเจรจากันในปัญหาการประมง ต่อมาเมื่อวันที่ 24 มีนาคม ค.ศ. 1964 คิม จงพิล ในฐานะประธานคณะกรรมการกลางของพรรคประชาธิปไตย

¹⁰ คิชิ โนะบุสุเกะ เคยดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในช่วง ค.ศ. 1957-1960 เป็นนักการเมืองที่มีบทบาทมาตั้งแต่ช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง มีแนวคิดอนุรักษนิยมและค่อนข้างชาตินิยม หลังพ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้วยังคงมีบทบาทในพรรคเสรีประชาธิปไตยอยู่ในช่วงทศวรรษที่ 1960

¹¹ คิม จงพิล ในขณะนั้นเป็นผู้อำนวยการสำนักงานข่าวกรองกลางของเกาหลีใต้ บทบาทจากการเจรจาดังกล่าวทำให้เขามีชื่อเสียงและมีบทบาททางการเมืองในเกาหลีใต้ต่อมาอีกหลายปี

รื้อปรับกัน ได้ไปเยือนญี่ปุ่นอีกครั้งเพื่อเร่งรัดการเจรจา ในครั้งนี้ คิม จงฟิล ได้มีส่วนเป็นอย่างมาก ในการเร่งรัดการเจรจาโดยช่วยแก้ไขอุปสรรคทางการเมืองหลายประการที่ขัดขวางความสำเร็จของการเจรจา อย่างไรก็ดี ในกรุงโซลมีการเดินขบวนคัดค้านอย่างรุนแรงโดยนิสิตนักศึกษาต่อการเจรจาระหว่างเกาหลีใต้กับญี่ปุ่นโดยอ้างเหตุผลว่า เกาหลีใต้ได้ยอมผ่อนปรนมากมายเกินไปให้แก่ฝ่ายญี่ปุ่น ด้วยเหตุนี้ ในวันที่ 6 เมษายน ค.ศ. 1964 การเจรจารอบที่ 6 จึงจำต้องหยุดชะงักลงเพราะ เหตุการณ์เดินขบวนต่อต้านจากนิสิตนักศึกษาซึ่งทวีความรุนแรงและขยายวงกว้างออกไปมากขึ้น (Choi, 1987, p. 96)

สำหรับการประชุมรอบที่ 7 ซึ่งเป็นรอบสุดท้ายก่อนที่จะสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตต่อกันได้สำเร็จนั้นมีขึ้นระหว่างวันที่ 3 ธันวาคม ค.ศ. 1964 - 3 เมษายน ค.ศ. 1965 ในช่วงก่อนที่จะมีการลงนามสนธิสัญญาดังกล่าวนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของญี่ปุ่นชิโนะ เอะสึสะบุโร ได้เดินทางไปเยือนกรุงโซลในวันที่ 17 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1965 ซึ่งการเดินทางเยือนดังกล่าวมีส่วนอย่างสำคัญต่อความคืบหน้าในการเจรจาเพื่อสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างทั้งสองประเทศ ในที่สุดผู้แทนของทั้งสองฝ่ายก็สามารถร่างสนธิสัญญาเพื่อสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตได้สำเร็จ ร่างดังกล่าวทำเสร็จสิ้นในวันที่ 20 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1965 ส่วนข้อตกลงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องนั้นร่างแล้วเสร็จภายในวันที่ 3 เมษายน ค.ศ. 1965 (Yoon, 2008, p. 67)

สนธิสัญญาในการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างเกาหลีใต้กับญี่ปุ่นได้รับการลงนามย่อเมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1965 และในวันที่ 3 เมษายนของปีเดียวกันก็ได้มีการลงนามย่อในความตกลงเรื่องต่างๆ ที่เคยค้างค้ำกันมาสำเร็จเรียบร้อยต่อมาเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน ค.ศ. 1965 จึงได้มีการ

ลงนามสนธิสัญญาว่าด้วยความสัมพันธ์พื้นฐาน (Treaty on Basic Relations) และความตกลงอื่นๆ หลายฉบับที่กรุงโตเกียวโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของทั้งสองประเทศ การลงนามดังกล่าว นับเป็นการสิ้นสุดการเจรจาที่มีข้อขัดแย้งมากมายและใช้เวลาถึง 14 ปี สนธิสัญญาและความตกลงต่างๆ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม ค.ศ. 1965 (Choi, 1987, p. 96)

5. ข้อตกลงรวมทั้งห้าที่ของญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ต่อข้อตกลงต่างๆ ซึ่งเป็นบริบทและเป็นผลมาจากการเจรจาเพื่อสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตใน ค.ศ. 1965

ด้วยภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ที่เกาหลีถูกบังคับให้ผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของญี่ปุ่นเมื่อ ค.ศ. 1910 และได้ตกอยู่ใต้การปกครองของญี่ปุ่นจนกระทั่งญี่ปุ่นพ่ายแพ้ในสงครามโลกครั้งที่ 2 จึงจำเป็นต้องมีการบวนการบางประการเพื่อชำระความสัมพันธ์ในอดีต ทั้งมีความจำเป็นต้องใช้ความพยายามเป็นพิเศษเพื่อสถาปนาความสัมพันธ์ใหม่ระหว่างสองประเทศนี้ โดยสถานการณ์ที่ซับซ้อนและละเอียดอ่อนเช่นนี้ รัฐบาลเกาหลีใต้และรัฐบาลญี่ปุ่นจึงได้ลงนามใน “สนธิสัญญาว่าด้วยความสัมพันธ์พื้นฐาน” อันไม่เคยมีแบบอย่างปฏิบัติระหว่างประเทศมาก่อนแทนที่จะทำสนธิสัญญาสันติภาพเช่นที่ทำกับประเทศอื่นๆ (Choi, 1987, p. 97)

ตามสนธิสัญญานี้ ประเทศทั้งสองจะสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตและทางการกงสุล โดยการแลกเปลี่ยนเอกอัครราชทูต นอกจากนั้น สนธิสัญญานี้ยังได้ประกาศยกเลิกบรรดาสนธิสัญญาและความตกลงต่างๆ ที่ได้ลงนามเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม ค.ศ. 1910 หรือก่อนหน้านั้นระหว่างเกาหลีกับญี่ปุ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสนธิสัญญาผนวกเกาหลีเข้าเป็นส่วนหนึ่งของญี่ปุ่นซึ่งได้ทำไว้ตั้งแต่สิงหาคม ค.ศ.

1910 นอกจากนี้ รัฐบาลของประเทศทั้งสองได้ตกลงด้วยว่าจะร่วมมือกันเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และส่งเสริมผลประโยชน์ร่วมกันตามหลักการของกฎบัตรสหประชาชาติ ในประเด็นที่ยังไม่สามารถหาข้อสรุปร่วมกันได้อย่างครบถ้วน เช่น ประเด็นเรื่องรัฐบาลสาธารณรัฐเกาหลีในฐานะที่เป็นรัฐบาลเดียวที่ชอบด้วยกฎหมายบนคาบสมุทรเกาหลีนั้น ผู้แทนของทั้งสองฝ่ายก็ได้แก้ปัญหาโดยระบุด้วยถ้อยคำที่ค่อนข้างคลุมเครือเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว (Choi, 1987, p. 97)

ประเด็นเกี่ยวกับค่าชดเชยความเสียหายเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่มีความสำคัญ ค่าชดเชยเหล่านี้เป็นการชดเชยแทนทองคำรวมทั้งเงินฝากในธนาคารญี่ปุ่น ตลอดจนพันธบัตรที่ถูกลบไม่ได้และการลงทุนอื่นๆ ซึ่งเป็นทรัพย์สินของชาวเกาหลี ตามที่ได้ตกลงกันในการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตนั้น ญี่ปุ่นจะชำระคืนในรูปของสินค้าและบริการให้แก่เกาหลีได้เป็นระยะเวลา 10 ปี นับแต่ความตกลงมีผลรวมเป็นมูลค่าเท่ากับ 300 ล้านเหรียญสหรัฐฯ การส่งชำระเป็นสินค้าและบริการจะมีมูลค่าปีละ 30 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในกรณีที่การผ่อนชำระบางปีไม่ครบมูลค่าที่กำหนด ส่วนต่างที่ยังไม่ครบจะนำไปสมทบกับปีต่อไป สำหรับประเด็นเกี่ยวกับเงินกู้ยืม ญี่ปุ่นจะให้วงเงินกู้ระยะยาวดอกเบี้ยต่ำแก่เกาหลีได้คิดเป็นมูลค่ารวมกัน 200 ล้านเหรียญสหรัฐฯ (Choi, 1987, p. 97-98)

ในประเด็นเรื่องการประมงนั้น สนธิสัญญาสันติภาพซึ่งลงนามที่นครซานฟรานซิสโกใน ค.ศ. 1951 ระบุให้มีความตกลงด้านการประมงระหว่างญี่ปุ่นกับประเทศฝ่ายพันธมิตร ภายใต้ข้อ 21 ของสนธิสัญญานี้ระบุว่าเกาหลีใต้มีสิทธิจะได้รับประโยชน์จากความตกลงดังกล่าวนี้ด้วย ดังนั้น รัฐบาลเกาหลีใต้จึงได้เสนอว่าการหารือเพื่อที่จะลงนามความตกลงเรื่องการประมงควรจะรวมอยู่ในระเบียบวาระการประชุม

เจรจาระหว่างเกาหลีใต้กับญี่ปุ่นเมื่อการประชุมเจรจาได้จัดให้มีขึ้นเป็นครั้งแรกในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1951 อย่างไรก็ตาม ฝ่ายญี่ปุ่นได้ปฏิเสธที่จะหารือเรื่องความตกลงด้านการประมงใดๆ โดยอ้างว่าไม่ได้มีการเตรียมเอกสารสำหรับการประชุมในประเด็นดังกล่าว (Choi, 1987, p. 98)

รัฐบาลเกาหลีใต้เห็นว่ามีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จะต้องรักษาแหล่งการประมงเนื่องจากเห็นว่าฝ่ายญี่ปุ่นซึ่งมีกองเรือประมงที่ทันสมัยกว่ากองเรือประมงของเกาหลีใต้ได้ใช้ทรัพยากรทางทะเลในลักษณะที่ได้เปรียบ ด้วยเหตุนี้ ในวันที่ 18 มกราคม ค.ศ. 1952 รัฐบาลเกาหลีใต้จึงได้ออกประกาศว่าด้วยการใช้อำนาจเหนือเขตต่อเนื่อง ประกาศนี้ได้กำหนดเขตต่อเนื่องเพื่อควบคุมและป้องกันทรัพยากรประมงของเกาหลีใต้ ญี่ปุ่นคัดค้านมาตรการดังกล่าวของเกาหลีใต้อย่างรุนแรง ในที่สุดเมื่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองดีขึ้น ปัญหาเรื่องการประมงก็ได้คลี่คลายลง (Lee, 1985, p. 37-38)

ในประการแรก ทั้งสองประเทศยอมรับว่ามีสิทธิจะกำหนดทะเลอาณาเขตที่มีความกว้างไม่เกิน 12 ไมล์ทะเลจากเส้นฐานตามชายฝั่งและใช้สิทธิตามกฎหมายได้เต็มที่เกี่ยวกับการประมงในเขตนั้น นอกจากนั้น ยังได้เห็นชอบให้มีการกำหนดเขตที่ทั้งสองประเทศร่วมกันออกกฎระเบียบในน่านน้ำนอกทะเลอาณาเขตในอาณาบริเวณที่ตกลงกัน ส่วนน่านน้ำนอกเขตดังกล่าวนี้ทั้งสองประเทศมีสิทธิการประมงเต็มที่ ในประการที่สองนั้น ทั้งเกาหลีใต้และญี่ปุ่นจะจัดตั้งคณะกรรมการการประมงร่วมเพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของความตกลง ส่วนประการที่สามทั้งสองประเทศได้ตกลงกำหนดระเบียบการประมงชั่วคราวเพื่อใช้สำหรับเขตที่มีกฎระเบียบร่วมกันซึ่งครอบคลุมประเด็นต่างๆ อย่างกว้างขวาง เช่น การกำหนดปริมาณการจับปลาสูงสุดต่อปี กำหนดจำนวนเรือประมงที่จะใช้งาน กำหนดขนาดและน้ำหนัก

ของเรือประมง ขนาดของแห อวน จำนวนแรงม้าของเครื่องยนต์ ใบอนุญาตทำการประมง เครื่องหมายสำหรับเรือประมง ทำจอดเรือประมง ฯลฯ ในการนี้ได้กำหนดปริมาณการจับปลาสูงสุดต่อปีไว้เป็นมาตรฐานที่ 150,000 เมตริกตัน แต่ยอมให้เกินหรือต่ำกว่ามาตรฐานได้ร้อยละ 10 เมื่อคำนึงถึงความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อย่างไรก็ตาม แต่ละประเทศต้องดำเนินการตามที่ได้กำหนดเพื่อให้ปริมาณการจับปลาแต่ละปีต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดหรือให้ต่ำกว่า 165,000 เมตริกตันให้จงได้ (Choi, 1987, p. 99)

ประการที่สี่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการควบคุมและการบังคับใช้กฎหมาย ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนความตกลงให้ใช้กฎหมายของประเทศที่เรือติดธงโดยอนุโลมตามหลักการปฏิบัติระหว่างประเทศ ดังนั้น อำนาจในการดำเนินการมาตรการที่จำเป็นจึงเป็นของประเทศซึ่งเป็นเจ้าของเรือ อย่างไรก็ดี หากจำเป็นอาจมีการตรวจตราร่วมกันหรือใช้เจ้าหน้าที่ร่วมกันจากทั้งสองฝ่ายบนเรือตรวจการณ์ ความตกลงเรื่องการประมงนี้มีอายุ 5 ปี (Choi, 1987: 99) ในการนี้ ข้อตกลงดังกล่าวแม้จะแก้ไขข้อขัดแย้งด้านการประมงได้ในระดับหนึ่งแต่ไม่ได้มีการกล่าวถึงปัญหาอธิปไตยเหนือหมู่เกาะทาเคชิมะ/ถักโดแต่อย่างใด (Hook and others, 2005, p. 204)

สถานะทางกฎหมายและการปฏิบัติต่อชาวเกาหลีในญี่ปุ่นก็ถือได้ว่าเป็นเรื่องสำคัญที่ได้มีการเจรจากัน ชาวเกาหลีหลายแสนคนซึ่งตั้งถิ่นฐานอยู่ในญี่ปุ่นนั้น ส่วนใหญ่แล้วเป็นผู้ที่ถูกเกณฑ์ไปใช้แรงงานในช่วงที่ญี่ปุ่นยึดครองเกาหลี ด้วยเหตุนี้ ทางเกาหลีได้จึงเห็นว่าพวกเขาควรได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษต่างจากชาวต่างชาติอื่นที่อยู่ในญี่ปุ่น ชาวเกาหลีเหล่านี้ได้ถูกบังคับให้ดำเนินชีวิตอย่างปราศจากความมั่นคงทั้งด้านสถานะทางกฎหมายและสถานะทางเศรษฐกิจ ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลเกาหลีได้จึงได้เรียกร้อง

ให้ญี่ปุ่นประกันสิทธิทางกฎหมายที่เหมาะสมให้แก่ชาวเกาหลีในญี่ปุ่นเหล่านี้ (Choi, 1987, p. 99-101)

ในที่สุด ทั้งสองฝ่ายก็สามารถหาข้อยุติในปัญหาดังกล่าวได้ในระดับหนึ่งภายใต้ความตกลงซึ่งทำขึ้นระหว่างผู้แทนของเกาหลีใต้และญี่ปุ่นนี้ ชาวเกาหลีซึ่งอาศัยอยู่ในญี่ปุ่นตั้งแต่ก่อนการยุติของสงครามโลกครั้งที่สองเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม ค.ศ. 1945 จะมีสิทธิอยู่ในญี่ปุ่นเป็นการถาวรตลอดไปถึงรุ่นลูกและรุ่นหลาน ความตกลงได้กำหนดด้วยว่าญี่ปุ่นจะยินยอมให้ผู้มีสิทธิอยู่ในญี่ปุ่นเป็นการถาวรเหล่านี้ได้เข้าเรียนในโรงเรียนชั้นประถมศึกษา และโรงเรียนชั้นมัธยมศึกษาของทางการญี่ปุ่น รวมทั้งจะยอมรับรองคุณวุฒิของคนเหล่านี้เพื่อเข้าเรียนระดับสูงต่อไป นอกจากนี้ ญี่ปุ่นจะให้หลักประกันเรื่องสวัสดิการสังคม เช่น การประกันสุขภาพ และช่วยเหลือในการดำรงชีวิตในลักษณะอื่นๆ สำหรับบุคคลที่จะถูกเนรเทศกลับเกาหลีได้นั้นก็จะจำกัดเฉพาะผู้ที่ทำผิดกฎหมายอย่างรุนแรง นอกจากนั้น ชาวเกาหลีในญี่ปุ่นที่สละสิทธิการอยู่อย่างถาวรเพื่อเดินทางกลับมาตุภูมิจะได้รับสิทธิในการนำเงินออกจากญี่ปุ่นได้เป็นมูลค่าถึง 10,000 เหรียญสหรัฐฯ ขณะที่คนชาติอื่นจะนำออกได้ไม่เกิน 5,000 เหรียญสหรัฐฯ ในบางกรณีอาจอนุญาตให้นำเงินออกได้เกิน 10,000 เหรียญสหรัฐฯ ด้วย (Choi, 1987, p. 101)

การคืนโบราณวัตถุให้เกาหลีใต้ก็เป็นเรื่องสำคัญอีกเรื่องหนึ่งที่มีการตกลงกัน เนื่องจากในระหว่างที่ญี่ปุ่นปกครองเกาหลีนั้น เจ้าหน้าที่และเอกชนญี่ปุ่นได้นำโบราณวัตถุที่มีคุณค่าทางศิลปะและวัฒนธรรมจำนวนมากออกจากเกาหลี อาทิ เครื่องปั้นดินเผา สมัยโคเรียวที่สวยงาม สมบัติสิ่งของทำด้วยเงินและทำด้วยทองที่มีค่าซึ่งขุดได้จากหลุมฝังศพโบราณ พระพุทธรูปหินสลักเก่าแก่ ภาพเขียนลายเส้นที่เก่าแก่และสวยงาม ฯลฯ เชื่อกันว่าปริมาณโบราณวัตถุที่ถูกชาวญี่ปุ่นนำออกจากเกาหลีมีจำนวนมหาศาล

ถึงแม้จะเป็นการยากอย่างยิ่งที่จะตามหาวัตถุที่มีค่าเหล่านี้ แต่รัฐบาลเกาหลีใต้ก็ได้เตรียมบัญชีรายชื่อโบราณวัตถุซึ่งแน่ใจว่านำออกนอกเกาหลีโดยผิดกฎหมายและพอราบว่าอยู่ที่ใด ในช่วงแรกฝ่ายญี่ปุ่นได้ปฏิเสธข้อผูกพันว่าจะต้องคืนโบราณวัตถุเหล่านี้ แต่ภายหลังต่อมาก็ได้ตกลงยินยอมที่จะคืนโบราณวัตถุที่เป็นของเกาหลีภายในเวลา 6 เดือนหลังจากความตกลงมีผลบังคับ (Choi, 1987, p. 102)

การเจรจาทั้ง 7 ครั้งจนประสบความสำเร็จได้ผ่านขั้นตอน กระบวนการและอุปสรรคต่างๆ มากมาย การประชุมครั้งแรกนั้นเกิดขึ้นโดยการประสานงานของกองบัญชาการสูงสุดของฝ่ายพันธมิตร โดยการเจรจานั้นมีขึ้นภายใต้เงื่อนไขที่ญี่ปุ่นขอร้องให้มีการพูดคุยกันเฉพาะเกี่ยวกับสถานภาพทางกฎหมายของชาวเกาหลีซึ่งอาศัยอยู่ในญี่ปุ่นเท่านั้น อย่างไรก็ตาม เมื่อการพูดคุยเริ่มขึ้นทั้งสองฝ่ายก็ได้ตกลงที่จะขยายประเด็นการเจรจาออกไปให้กว้างขึ้นตามข้อเรียกร้องของฝ่ายเกาหลีใต้ (Yoon, 2008, p. 69-70)

สำหรับในการเจรจารอบที่ 3 นั้น แม้ว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นไปด้วยดี แต่ก็สะดุดหยุดชะงักลงอย่างรวดเร็ว อันเป็นผลมาจากคำกล่าวอันไม่เหมาะสมของคุโบะตะ คังอิจิโร การเจรจารอบใหม่เริ่มขึ้นได้เมื่อรัฐบาลญี่ปุ่นยุติการอ้างกรรมสิทธิ์ต่อสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์ในเกาหลีใต้ รวมทั้งยอมถอนคำกล่าวของคุโบะตะอย่างเป็นทางการด้วย ในการเจรจาหลังจากนั้นฝ่ายญี่ปุ่นก็ไม่ได้กล่าวในลักษณะดังกล่าวอีกเลย (Yoon, 2008, p. 70)

ในการเจรจารอบที่ 7 นั้นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของญี่ปุ่นได้เดินทางเยือนกรุงโซลในวันที่ 17 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1965 และได้ประกาศว่า

“ประเทศทั้งสองได้เผชิญกับเวลาที่ประสบเคราะห์กรรมในประวัติศาสตร์..... เป็นสิ่งที่น่าเสียใจเป็นอย่างมากและข้าพเจ้ารวมทั้งพวกเรา

รู้สึกว่าจะต้องทบทวนเหตุการณ์ดังกล่าวอย่างจริงจัง”

คำกล่าวนี้เป็นคำกล่าวต่อสาธารณชนของเจ้าหน้าที่ระดับสูงของญี่ปุ่นเป็นครั้งแรกที่แสดงความเสียใจต่อการกระทำของญี่ปุ่นในอดีต คำกล่าวดังกล่าวแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าฝ่ายญี่ปุ่นตั้งใจที่จะหลีกเลี่ยงการท้าทายฝ่ายเกาหลีใต้เกี่ยวกับประเด็นในประวัติศาสตร์ แม้ว่ารัฐบาลญี่ปุ่นจะไม่ได้ขอโทษชาวเกาหลีอย่างเป็นทางการเกี่ยวกับการยึดครองเกาหลีในอดีต แต่อย่างน้อยฝ่ายญี่ปุ่นก็ได้เรียนรู้ที่จะอดกลั้นและไม่กระทำการสิ่งที่จะเป็นการยั่วความรู้สึกต่อต้านญี่ปุ่นในหมู่ชาวเกาหลีในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคำกล่าวที่ไม่เหมาะสม (Yoon, 2008, p. 70)

ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนับว่าเป็นพัฒนาการที่สำคัญหลังจากที่มีการเจรจากันมาระยะหนึ่ง ในขณะเดียวกันผู้แทนเกาหลีใต้ก็ได้เรียนรู้ที่จะประนีประนอมมากขึ้นหลังจากการเจรจาผ่านไปหลายปี ดังจะเห็นได้ว่าฝ่ายเกาหลีใต้ได้ผ่อนปรนนโยบายเกี่ยวกับสิทธิการประมงที่แจ้งกร้าวของประธานาธิบดีชุงมันรี รวมทั้งลดการเรียกร้องกรรมสิทธิ์ของเกาหลีใต้ที่มีต่อทรัพย์สินต่างๆ ที่ญี่ปุ่นยึดครองไป นอกจากนั้น ฝ่ายเกาหลีใต้ยังยอมตามข้อเรียกร้องของญี่ปุ่นในการที่จะไม่ใช้คำว่า “ผลักดันออกนอกประเทศ” หรือ “บังคับให้เดินทางกลับบ้าน” เมื่อกล่าวถึงประเด็นเกี่ยวกับการส่งชาวเกาหลีซึ่งอาศัยอยู่ในญี่ปุ่นกลับไปเกาหลีเหนือ นอกจากนั้น ฝ่ายเกาหลีใต้ยังพยายามประนีประนอมโดยไม่เรียกร้องให้ญี่ปุ่นประกาศอย่างเป็นทางการถึงการยกเลิกการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะด็อกโด/ทาเคชิมะ (Yoon, 2008, p. 70)

ท่าทีต่างๆ เหล่านี้แสดงให้เห็นว่าทั้งสองฝ่ายได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ถึงการประนีประนอมว่ามีประเด็นใดที่สามารถพูดคุยกันได้และประเด็นใดที่ควรหลีกเลี่ยง แม้ว่าทั้งสองฝ่ายจะไม่พอใจต่อผลการเจรจาล่าสุดท้ายเท่าใดนัก ผู้แทนของทั้งสอง

ประเทศก็พยายามที่จะไม่ให้ผลประโยชน์สำคัญถูกกระทบกระเทือน เช่น กรณีของเกาะกูด/ทาเคชิมะ ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญก็ได้รับการยกเว้นที่กล่าวถึงในการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตครั้งนี้ ถ้าจะกล่าวให้ชัดเจนขึ้นก็คือการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างทั้งสองประเทศไม่ได้สำเร็จลงโดยที่ทั้งสองฝ่ายยอมเปลี่ยนแปลงมุมมองที่แตกต่างเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และผลประโยชน์แห่งชาติของตนเองหรือหาฉันทามติร่วมในปัญหาความขัดแย้งระหว่างทั้งสองประเทศ แต่ความสำเร็จเกิดขึ้นเนื่องจากทั้งสองประเทศเรียนรู้ที่จะหลีกเลี่ยงหรือเหนี่ยวรั้งประเด็นที่ละเอียดอ่อนเอาไว้ เช่น ประเด็นปัญหาเรื่องพรมแดนหรือปัญหาเรื่องการรับรองสาธารณรัฐเกาหลีในฐานะที่เป็นรัฐบาลที่ชอบธรรมรัฐบาลเดียวในคาบสมุทรเกาหลี ในการนี้ ทั้งสองประเทศได้ตัดสินใจที่จะใช้คำซึ่งกำกวมและต่างฝ่ายต่างก็ต่างตีความไปในทิศทางของตนเองเพื่อตอบสนองต่อแรงกดดันภายในประเทศ ดังจะเห็นได้จากมาตราที่ 3 ของสนธิสัญญาที่สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างเกาหลีใต้กับญี่ปุ่นนั้น ได้ตกลงกันว่ารัฐบาลของสาธารณรัฐเกาหลีเป็นรัฐบาลที่ถูกกฎหมายของเกาหลีตามที่ระบุในญัตติที่ 195 (3) ของที่ประชุมใหญ่องค์การสหประชาชาติ ข้อความดังกล่าวเป็นข้อความที่ค่อนข้างคลุมเครือและสับสนมากที่สุดข้อความหนึ่งในสนธิสัญญาดังกล่าว (Yoon, 2008, p. 70-74)

แถลงการณ์ต่างๆ อย่างเป็นทางการต่อสาธารณชนรวมทั้งคำกล่าวต่างๆ ของผู้นำเกาหลีใต้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่ารัฐบาลเกาหลีใต้ตีความว่าญี่ปุ่นยอมรับสาธารณรัฐเกาหลีอย่างเป็นทางการตามที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญของสาธารณรัฐเกาหลีและญี่ปุ่นจะยับยั้งต่อการที่จะมีความสัมพันธ์ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใด ๆ ต่อรัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลีหรือเกาหลีเหนือ ในขณะที่ฝ่ายญี่ปุ่นตีความต่างไปจากฝ่ายเกาหลีใต้ โดยญี่ปุ่นตีความว่าในมาตรา

ที่ 3 นั้น จำเป็นจะต้องตีความอย่างเคร่งครัดตามญัตติที่ 195 (3) ของที่ประชุมใหญ่องค์การสหประชาชาติ ทั้งนี้ไม่ควรที่จะระบุอำนาจอธิปไตยของสาธารณรัฐเกาหลีบนพื้นที่ที่ชัดเจน (Yoon, 2008, p. 74)

หลังจากมีการลงนามในสนธิสัญญาเพื่อสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตต่อกัน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศญี่ปุ่นได้กล่าวต่อสภาผู้แทนราษฎรอย่างชัดเจนว่า

“พื้นที่บนแผ่นดินซึ่งมีการระบุไว้ในสนธิสัญญานั้นจำกัดอยู่เฉพาะพื้นที่ที่เป็นเกาหลีใต้ในปัจจุบันเท่านั้น”

ต่อมานายกรัฐมนตรีชาโตก็ได้ระบุว่า

“แม้ว่าญี่ปุ่นจะไม่สามารถสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับเกาหลีเหนือได้เนื่องจากสนธิสัญญาที่ลงนามกับเกาหลีใต้นี้ แต่รัฐบาลของเขาก็ยังสามารถที่จะมีปฏิสัมพันธ์ในบางด้านกับเกาหลีเหนือได้เหมือนที่เคยเป็นมา เพราะว่าเขาไม่สามารถที่จะทำเป็นไม่รู้ไม่เห็นว่ายังคงมีระบอบการปกครองอีกระบอบหนึ่งอยู่บนคาบสมุทรเกาหลี”

ในการนี้ นายกรัฐมนตรีชาโตได้ให้คำมั่นสัญญาว่าเขาจะมีปฏิสัมพันธ์กับเกาหลีเหนือในลักษณะค่อยเป็นค่อยไปในแต่ละกรณี ทำที่ดังกล่าวแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่ารัฐบาลญี่ปุ่นปฏิเสธที่จะยอมรับการตีความของรัฐบาลเกาหลีใต้ว่ารัฐบาลสาธารณรัฐเกาหลีเป็นรัฐบาลที่ชอบธรรมและมีอำนาจอธิปไตยเหนือคาบสมุทรเกาหลีทั้งหมดและยืนยันว่าญี่ปุ่นยังจะรักษาความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นทางการกับเกาหลีเหนืออยู่ แม้ว่าญี่ปุ่นจะไม่ได้รับรองการดำรงอยู่ของรัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลีอย่างเป็นทางการก็ตาม (Yoon, 2008, p. 74)

ญัตติที่ 195 (3) ของที่ประชุมใหญ่องค์การสหประชาชาติ ซึ่งลงวันที่ 12 ธันวาคม ค.ศ. 1948 นั้นค่อนข้างคลุมเครือ โดยระบุว่า

“ให้มีการจัดตั้งรัฐบาลที่ชอบด้วยกฎหมายขึ้นในพื้นที่ของเกาหลีที่สามารถจัดการปกครองได้อย่างเป็นรูปธรรม พื้นที่ดังกล่าวต้องเป็นพื้นที่ที่คณะกรรมการชั่วคราวสามารถที่จะเข้าไปสังเกตการณ์และให้คำปรึกษารวมทั้งเป็นที่ที่ชาวเกาหลีส่วนใหญ่อาศัยอยู่ รัฐบาลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการดังกล่าวจะต้องเป็นรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งอย่างอิสระเสรีและเป็นการเลือกตั้งที่ได้รับการสังเกตการณ์จากคณะกรรมการชั่วคราว รัฐบาลดังกล่าวนี้จะเป็นรัฐบาลเดียวที่ชอบธรรมของเกาหลี” (Yoon, 2008, p. 74-75)

ข้อความดังกล่าวนี้ทำให้ตีความได้ว่าองค์การสหประชาชาติให้การรับรองรัฐบาลสาธารณรัฐเกาหลีในฐานะรัฐบาลที่ชอบธรรมเพียงรัฐบาลเดียวที่มีอำนาจเหนือส่วนใต้ของคาบสมุทรเกาหลี แม้องค์การสหประชาชาติไม่ได้รับรองความชอบธรรมของรัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ได้รับรองว่ารัฐบาลสาธารณรัฐเกาหลีมีความชอบธรรมเหนือคาบสมุทรเกาหลีทั้งหมด ดังนั้นเมื่อมองจากประเด็นนี้จะเห็นได้ชัดว่าทั้งญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ตีความมาตราที่ 3 ของสนธิสัญญานี้ซึ่งไปอิงกับญัตติที่ 195 (3) แตกต่างกัน เนื่องจากมีความกำกวมในการใช้ภาษา อย่างไรก็ตาม มีความเชื่อว่าความกำกวมดังกล่าวเกิดขึ้นจากความตั้งใจของรัฐบาลของทั้งสองประเทศ (Yoon, 2008, p. 75)

หลังจากเกิดการรัฐประหารขึ้นเพื่อล้มรัฐบาลของนายกรัฐมนตรีชาง เมียน ประเด็นเรื่องความชอบธรรมของรัฐบาลบนคาบสมุทรเกาหลีก็ได้อุบัติขึ้นใหม่อีก ปัญหานี้เป็นปัญหาที่ค่อนข้างยุ่งยากสำหรับญี่ปุ่น เนื่องจากพรรคสังคมนิยมซึ่งเป็นฝ่ายค้านมีแนวโน้มที่จะสนับสนุนเกาหลีเหนือ ในการนี้ ญี่ปุ่นเองได้หยิบยกปัญหานี้ขึ้นหารืออย่างลับๆ กับสหรัฐอเมริกาซึ่งรับรองรัฐบาลสาธารณรัฐเกาหลีและมองว่ารัฐบาลสาธารณรัฐเกาหลีเป็นรัฐบาลที่ชอบธรรมที่จะ

เจรจากับญี่ปุ่นได้ ความเห็นดังกล่าวของสหรัฐอเมริกาตีความได้ว่าสหรัฐอเมริกาสันับสนุนท่าทีของญี่ปุ่นในการเจรจากับรัฐบาลสาธารณรัฐเกาหลี ในบันทึกความทรงจำของอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของเกาหลีใต้ อี ทงวอน (Yi Tong-won) ได้กล่าวถึงการหารืออย่างไม่เป็นทางการกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศญี่ปุ่นโดยระบุว่า

“ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจตามกฎหมายเหนือดินแดนเป็นปัญหาที่ละเอียดอ่อน แม้ว่าเกาหลีจะแบ่งออกเป็นสองส่วนเหนือและส่วนใต้ แต่ฝ่ายเกาหลีก็พยายามที่จะแย้งว่ารัฐบาลของสาธารณรัฐเกาหลีเป็นรัฐบาลที่ชอบธรรมเหนือดินแดนทั้งหมด อย่างไรก็ตามเราก็เข้าใจได้ว่าฝ่ายญี่ปุ่นไม่สามารถที่มองระบอบการปกครองทางด้านเหนือแบบที่เรามองได้ ด้วยเหตุนี้ข้าพเจ้าจึงได้เสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศญี่ปุ่นเพื่อหาทางออกที่ไม่ยุ่งยาก โดยได้เสนอให้ฝ่ายญี่ปุ่นเปิดพื้นที่สำหรับให้แต่ละฝ่ายตีความมาตราดังกล่าวไปต่างกันตามความเหมาะสมในประเด็นที่เกี่ยวกับความชอบธรรมและอำนาจตามกฎหมาย” (Yoon, 2008, p. 75-76)

การต่อรองดังกล่าวโดยฝ่ายเกาหลีใต้ได้รับการยอมรับจากฝ่ายญี่ปุ่น ทั้งนี้แม้ว่าทั้งสองจะไม่สามารถกล่าวอย่างชัดเจนต่อสาธารณชนได้ แต่ผู้แทนของทั้งสองประเทศได้ยอมรับอย่างไม่เป็นทางการถึงความเป็นจริงที่ทั้งสองฝ่ายเผชิญอยู่ สำหรับฝ่ายญี่ปุ่นนั้นไม่สามารถที่จะตัดความสัมพันธ์กับเกาหลีเหนือได้โดยสิ้นเชิง เนื่องจากผลประโยชน์แห่งชาติและแรงกดดันจากภายในประเทศ ความกำกวมดังกล่าวจึงเปิดพื้นที่ให้ฝ่ายญี่ปุ่นสามารถที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับเกาหลีเหนือได้ในบางระดับ ด้วยเหตุนี้ จึงมีการใช้คำที่กำกวมโดยตั้งใจและให้แต่ละฝ่ายนำไปตีความให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในแต่ละประเทศ นอกจากนั้นในกรณีของญี่ปุ่นความกำกวมดังกล่าวยังเป็นประโยชน์ในแง่ที่จะไม่ไปทำลายสาธารณรัฐประชาชนจีน สหภาพ

โซเวียต และเกาหลีเหนือมากเกินไป เนื่องจากในช่วงของการเจรจานั้น ทั้งสาธารณรัฐประชาชนจีน สหภาพโซเวียต และเกาหลีเหนือต่างแสดงท่าทีอย่างชัดเจนที่จะต่อต้านการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างเกาหลีใต้กับญี่ปุ่น โดยมองว่าการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างเกาหลีใต้กับญี่ปุ่นนั้นเป็นการสร้างระบบพันธมิตรร่วมกับสหรัฐอเมริกา เพื่อที่จะคุกคามภูมิภาคเอเชียตะวันออก นอกจากนี้ การประนีประนอมดังกล่าวยังเป็นการปลดปล่อยญี่ปุ่นจากการเข้าไปอยู่ในกับดักของปัญหาในคาบสมุทรเกาหลีด้วย (Yoon, 2008, p. 76-77)

สำหรับปัญหาความขัดแย้งเรื่องเกาะดักโด/ทาเคชิมะก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความประนีประนอมระหว่างทั้งสองฝ่าย นักการทูตของทั้งสองประเทศตกลงอย่างเข้าใจกันว่าปัญหาความขัดแย้งเรื่องเกาะดังกล่าวจะไม่มีการนำมากล่าวถึงในสนธิสัญญา ในการนี้ ทั้งสองฝ่ายทราบดีว่าปัญหาความขัดแย้งเรื่องเกาะดังกล่าวเป็นปัญหาที่ละเอียดอ่อน และสามารถเป็นอุปสรรคต่อการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันได้ ปัญหาเรื่องเกาะดักโด/ทาเคชิมะนั้น นอกจากจะเกี่ยวพันไปถึงเรื่องอดีตอันขมขื่นระหว่างทั้งสองประเทศแล้วยังเกี่ยวพันไปถึงเรื่องพื้นที่ในการจับปลาซึ่งก็เป็นเรื่องสำคัญสำหรับเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศ ในการนี้ จะเห็นได้ว่าปัญหาเรื่องเกาะดังกล่าวมักจะถูกนำมาพูดเป็นระยะๆ ตลอดมา โดยเฉพาะเมื่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองอยู่ในสภาวะที่ไม่ค่อยดี ในการเจรจาเพื่อสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันนั้น ปัญหาดังกล่าวถูกละเลยไปชั่วคราว เนื่องจากทั้งสองประเทศต้องการพัฒนาความร่วมมือทางการเมืองและทางเศรษฐกิจ หากปัญหาดังกล่าวถูกนำมากล่าวในการเจรจาก็จะทำให้การเจรจาทั้งหมดชะงักงัน แต่เมื่อปัญหาดังกล่าวไม่ได้ถูกทำให้อยู่ติดงอแงเป็นทางการโดยการยอมรับจากทั้งสองฝ่าย ปัญหาดังกล่าวจึง

กลายเป็นปัญหาที่เรื้อรังมาจนถึงปัจจุบัน (Yoon, 2008, p. 77-79)

การรับรู้ถึงเหตุการณ์ในช่วงที่ญี่ปุ่นยึดครองเกาหลีก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่มีการหลีกเลี่ยงที่จะหามุมมองร่วม ด้วยเหตุนี้ การสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตใน ค.ศ. 1965 จึงเน้นความจำเป็นอย่างเฉพาะหน้ามากกว่าเรื่องในอดีต ซึ่งการจัดการกับมุมมองต่อปัญหาในอดีตในลักษณะดังกล่าวก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่ยืดเยื้อมาจนถึงปัจจุบัน (Kan, 2011, p. 6)

เรื่องการเคลื่อนไหวในการต่อต้านการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งซึ่งทั้งสองฝ่ายหยิบยกมาใช้ประโยชน์ในการเจรจาในช่วงระหว่าง ค.ศ. 1961-1965 ขบวนการต่อต้านการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตทั้งในญี่ปุ่นและเกาหลีได้มีผลต่อการเจรจาก่อนข้างมาก (Yoon, 2008, p. 79) ความรู้สึกที่ว่าญี่ปุ่นได้กระทำการอันโหดร้ายในช่วงที่ยึดครองเกาหลีและชาวญี่ปุ่นควรจะต้องขอโทษต่อการกระทำในอดีตก่อนที่จะมีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตต่อกันนั้นเป็นความรู้สึกที่มีร่วมกันในหมู่ชาวเกาหลีโดยทั่วไปซึ่งรวมทั้งผู้นำของเกาหลีได้ด้วย ประธานาธิบดี ปาร์ค จองฮีเอง ก็เคยแสดงความเห็นในทางลบเกี่ยวกับการกระทำของญี่ปุ่นในอดีตโดยประธานาธิบดีปาร์ค จองฮี ได้กล่าวว่า

“ปัญหาการเผชิญหน้ากันบนคาบสมุทรเกาหลีนั้นได้สร้างประโยชน์อย่างอนเอนอนันต์ต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจญี่ปุ่นซึ่งทำให้ญี่ปุ่นพัฒนามาจนถึงปัจจุบัน ในอดีตนั้นการพัฒนาเศรษฐกิจของญี่ปุ่นก็ได้เกิดขึ้นบนความเสียหายของชาวเกาหลีไม่ว่าจะเป็นไปอย่างตั้งใจหรือเป็นอุบัติเหตุก็ตามและก็เป็นเรื่องที่น่าแปลกใจที่ในช่วงหลังสงครามโลกการฟื้นตัวของญี่ปุ่นก็ยังได้มาจากความสูญเสียของชาวเกาหลี.....” (Yoon, 2008, p. 80)

หลังจากที่ประธานาธิบดีปาร์ค จองฮี ได้รับการเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีใน ค.ศ. 1963 เขาได้

เดินทางเยือนเยอรมนีตะวันตกในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1964 ในการนี้ นายกรัฐมนตรีเยอรมนีตะวันตกได้แนะนำประธานาธิบดีปาร์ค จองฮี ให้เร่งสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับญี่ปุ่นโดยดูตัวอย่างจากความสัมพันธ์ระหว่างเยอรมนีตะวันตกกับฝรั่งเศส ซึ่งเคยเป็นศัตรูกันมาอย่างยาวนาน ในโอกาสนี้ ประธานาธิบดีปาร์ค จองฮี ได้กล่าวตอบผู้นำเยอรมนีตะวันตกว่า

“ความสัมพันธ์ระหว่างเกาหลีและญี่ปุ่นน่าจะมีความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการขึ้นโดยเร็วที่สุด อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศนั้นแตกต่างจากความสัมพันธ์ระหว่างเยอรมนีตะวันตกกับฝรั่งเศส เนื่องจากเยอรมนีกับฝรั่งเศสต่อสู้กันอย่างไม่เปิดเผยและเป็นธรรม ดังนั้นจึงเป็นการยากกว่าที่จะมีการขอโทษและแก้ไขความผิดพลาดในอดีต กรณีของเกาหลีนั้นเราถูกแทงข้างหลังจากญี่ปุ่นโดยไม่ได้มีโอกาสที่จะต่อสู้กับญี่ปุ่น ด้วยเหตุนี้ชาวเกาหลีจึงมีความรู้สึกที่ไม่ดีเป็นอย่างมากต่อชาวญี่ปุ่น”

(Yoon, 2008, p. 80)

คำกล่าวของประธานาธิบดีปาร์ค จองฮี นั้นแสดงให้เห็นว่าตัวเขาเองในฐานะที่เป็นผู้นำก็ไม่ได้มีความคิดที่แตกต่างจากชาวเกาหลีทั่วไปที่ต่อต้านการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูต นอกจากเรื่องบาดแผลในอดีตแล้วความกังวลเกี่ยวกับการครอบงำทางเศรษฐกิจจากญี่ปุ่นก็เป็นเรื่องที่สำคัญ ประธานาธิบดีปาร์ค จองฮี ได้แสดงให้เห็นว่าเขาเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีมาตรการที่เหมาะสมในการป้องกันไม่ให้เศรษฐกิจของเกาหลีได้ถูกแทรกแซงและควบคุมโดยเงินทุนของญี่ปุ่น ทางรัฐบาลเกาหลีได้และฝ่ายต่อต้านการเจรจาการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตนั้น แม้จะมีมุมมองที่ต่างกันในหลายประเด็นแต่ต่างก็กังวลว่าเงินทุนของญี่ปุ่นจะเข้ามาครอบงำเศรษฐกิจเกาหลีได้อีกครั้งหนึ่ง (Yoon, 2008, p. 81)

รัฐบาลของเกาหลีได้ตั้งแต่ยุครัฐบาลนายกรัฐมนตรีชาง เมียน เลยมายังยุครัฐบาลประธานาธิบดีปาร์ค จองฮี ต่างกลัวที่จะสูญเสียการควบคุมทางเศรษฐกิจให้กับญี่ปุ่นอันเนื่องมาจากการไหลเข้าของเงินทุนญี่ปุ่น ด้วยเหตุนี้ การรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ โดยเฉพาะจากญี่ปุ่นจึงถูกดำเนินการในลักษณะของการรับในโครงการต่างๆ ร่วมกับประเทศผู้ให้ความช่วยเหลืออื่น การรับความช่วยเหลือหรือการลงทุนจากญี่ปุ่นในรูปของการร่วมมือกันของหลายๆ ประเทศนั้นถูกกล่าวถึงเป็นครั้งแรกโดยอุปทูตของสาธารณรัฐเกาหลีประจำสหรัฐอเมริกาในยุคของนายกรัฐมนตรีชาง เมียน ในเดือนมกราคม ค.ศ. 1961 ในการสนทนากับเจ้าหน้าที่ระดับสูงของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา อุปทูตเกาหลีได้ได้กล่าวถึงแนวคิดที่จะให้สหรัฐอเมริกาช่วยในการจัดการเพื่อให้การรับความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจจากญี่ปุ่นไม่นำไปสู่การแทรกแซงทางการเมืองจากญี่ปุ่น และเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวเกาหลีได้ประสงค์จะขอรับความช่วยเหลือจากหลายๆ ประเทศในลักษณะที่มีการจัดการและประสานงานกันระหว่างประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือ (Yoon, 2008, p. 81)

ในช่วงแรกนั้นกระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาดูเหมือนจะไม่ได้ตอบสนองอย่างกระตือรือร้นมากนัก แต่ต่อมาความคิดดังกล่าวก็เริ่มได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางมากขึ้นเพื่อที่จะรับประกันความมั่นใจของเกาหลีได้ นอกจากนั้น แนวทางดังกล่าวยังเป็นประโยชน์ต่อประเทศผู้ให้เนื่องจากการประสานงานกันทำให้เกิดประสิทธิภาพ ในการนี้ คณะกรรมการความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนา The Development Assistance Committee (DAC) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) ได้หารือกันเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือ

ทางเศรษฐกิจแก่เกาหลีใต้ในเดือนมกราคม ค.ศ. 1962 อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานดังกล่าวไม่คืบหน้ามากนัก ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1963 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของเกาหลีใต้ได้เสนอต่อทางการแคนาดาโดยชักชวนให้แคนาดาร่วมมือกับสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส เยอรมนีตะวันตก และออสเตรเลียเพื่อที่จะร่วมกันสนับสนุนวงเงินจำนวน 1,900 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ แก่เกาหลีใต้ในกรอบของธนาคารโลกเพื่อที่จะสนับสนุนโครงการตามแผนพัฒนาประเทศ (Yoon, 2008, p. 81-82)

การที่สื่อมวลชนทั้งของเกาหลีใต้และญี่ปุ่นได้มีการเสนอข่าวและวิพากษ์วิจารณ์ในประเด็นนี้ทำให้สาธารณชนหันมาให้ความสนใจมากขึ้นถึงเรื่องดังกล่าว ในขณะที่เดียวกัน กระทรวงการต่างประเทศของญี่ปุ่นก็ได้พิจารณาแผนการดังกล่าวอย่างจริงจัง ในที่สุด สหรัฐอเมริกาก็ได้แสดงท่าทีทางบวกต่อการดำเนินการในกรอบดังกล่าว ในการประชุมเมื่อเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1964 และเดือนมีนาคม ค.ศ. 1965 กระทรวงการต่างประเทศของเกาหลีใต้ได้เสนอแนวคิดในกรอบดังกล่าวแก่สหรัฐอเมริกาอย่างเป็นทางการ โดยให้มีการจัดตั้งกลุ่มขึ้นมาเพื่อร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจแก่เกาหลีใต้โดยไม่มีญี่ปุ่นร่วมในกลุ่มดังกล่าว แต่ในมุมมองของสหรัฐอเมริกาและธนาคารโลกแล้วการที่มีญี่ปุ่นร่วมอยู่ด้วยเป็นสิ่งจำเป็น ด้วยเหตุนี้ กลุ่มซึ่งมีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือจึงถูกจัดตั้งขึ้นโดยมีญี่ปุ่นร่วมอยู่ด้วยและมีการประชุมครั้งแรกที่กรุงลอนดอน ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1968 (Yoon, 2008, p. 81-82)

ท่าทีดังกล่าวแสดงให้เห็นได้ว่ารัฐบาลของเกาหลีใต้ไม่ว่าจะภายใต้การบริหารของนายกรัฐมนตรีชาง เมียน หรือประธานาธิบดีปาร์ค จองฮี ได้พยายามที่จะกระจายแหล่งที่มาของเงินทุนต่างประเทศที่เข้าสู่เกาหลีใต้เพื่อไม่ให้เกาหลีใต้ต้องพึ่งพิงญี่ปุ่นมากเกินไป

ไป เพราะจะนำมาซึ่งการเพิ่มบทบาททางการเมืองของญี่ปุ่นในเกาหลีใต้ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา อย่างไรก็ตาม ในที่สุดแล้วเกาหลีใต้ก็ไม่ได้ประสบความสำเร็จมากนักในการดึงเงินทุนจากแหล่งอื่นนอกจากเงินทุนที่ได้จากญี่ปุ่น ในภาพรวมตามที่กล่าวไปแล้วในหลายๆ ประเด็นทำให้พิจารณาได้ว่าการโต้เถียงและขัดแย้งกันระหว่างรัฐบาลเกาหลีใต้กับผู้ที่คัดค้านการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับญี่ปุ่นนั้น โดยแท้ที่จริงแล้วไม่ได้เป็นการถกเถียงกันในประเด็นเรื่องความเหมาะสมในการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับญี่ปุ่น แต่เป็นการถกเถียงกันว่าจะสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างไรและเมื่อไร เพื่อที่จะให้ประเด็นต่างๆ ซึ่งเป็นปัญหาในความสัมพันธ์ระหว่างญี่ปุ่นกับเกาหลีใต้ยุติลงโดยเกาหลีใต้ได้ประโยชน์มากที่สุด ในบรรดาสมาชิกรัฐสภาที่ตอบแบบสอบถามซึ่งจัดทำโดยสื่อมวลชนเกาหลีใต้ในเดือนมกราคม ค.ศ. 1964 นั้น สมาชิกสภาที่เห็นด้วยกับการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตโดยเร็วกับสมาชิกที่เห็นว่าควรจะเลื่อนไปก่อนเพื่อความเหมาะสมมีจำนวนพอๆ กัน (Yoon, 2008, p. 82)

ความขัดแย้งนี้เป็นความขัดแย้งที่ถูกทำให้ขยายตัวอย่างรวดเร็วและทำให้เกิดวิกฤตการณ์ทางการเมืองขึ้นในเกาหลีใต้ มีการระดมมวลชนจากทั้งสองฝ่ายอย่างต่อเนื่องเพื่อเรียกร้องตามแนวทางของฝ่ายตนในช่วงที่ผู้แทนของเกาหลีใต้และญี่ปุ่นกำลังเจรจากันอยู่ในญี่ปุ่นนั้น กลุ่มที่คัดค้านซึ่งประกอบไปด้วยสมาชิกพรรคสังคมนิยม พรรคคอมมิวนิสต์ และกลุ่มฝ่ายซ้ายต่างๆ ซึ่งมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเกาหลีเหนือกล่าวว่าเนื้อหาที่ตกลงกันดังกล่าวเป็นการสร้างระบบพันธมิตรร่วมกันระหว่างสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ซึ่งจะมีผลทำให้คาบสมุทรเกาหลีถูกแยกออกเป็น 2 ส่วนอย่างถาวร (Tadokoro, 2011, p. 96)

เมื่อซึอนะ เดินทางถึงกรุงโซลในวันที่ 17

กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1965 ได้มีการประท้วงอย่างกว้างขวางจากมวลชนแต่ทางการเกาหลีใต้ได้พยายามแสดงท่าทีที่เป็นมิตรโดยจัดพิธีต้อนรับอย่างสมเกียรติโดยจัดพิธีเดินตรวจแถวกองเกียรติยศและได้มีการประดับธงชาติญี่ปุ่นที่สนามบินคิมโพ (Kimpo) ซึ่งนับเป็นครั้งแรกนับตั้งแต่ ค.ศ. 1945 ที่มีการประดับธงชาติญี่ปุ่นอย่างเป็นทางการในเกาหลีใต้ ในกรณีนี้ เป็นที่น่าสนใจว่าผู้นำของฝ่ายที่ต่อต้าน เช่น Yun Po-son (Yun Po-son) ซึ่งเป็นอดีตรัฐมนตรีในสมัยสาธารณรัฐที่ 2 ซึ่งเขาเป็นนายกรัฐมนตรีนั้นกลับเป็นผู้ที่ต่อต้านการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างรุนแรง และเป็นผู้ดำเนินการระดมให้เกิดความเคลื่อนไหวในหมู่มวลชนทั่วประเทศในการต่อต้านนโยบายดังกล่าว ทั้งๆ ที่ Yun Po-son เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้เกาหลีใต้และญี่ปุ่นมีการเจรจาเพื่อสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตต่อกันในช่วงของรัฐบาลนายกรัฐมนตรีชาง เมียน (Yoon, 2008, p. 82-83)

ด้วยเหตุนี้ ขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตในช่วงนั้นจึงไม่อาจมองได้เพียงว่าเป็นการปะทุขึ้นของความรู้สึกในการต่อต้านญี่ปุ่นเท่านั้น แต่การต่อต้านระบอบเผด็จการซึ่งนำโดยประธานาธิบดีปาร์ค จองฮี ก็มีส่วนอย่างสำคัญในการเคลื่อนไหวของมวลชน กล่าวคือ การที่ประธานาธิบดีปาร์ค จองฮี พยายามผลักดันให้เกิดการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับญี่ปุ่น น่าจะมีเหตุผลส่วนหนึ่งมาจากความต้องการในการชำระรักษาระบบการปกครองแบบอำนาจนิยมโดยอ้างว่าการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตเป็นผลงานที่สร้างประโยชน์ให้แก่ประเทศ (ไชยวัฒน์ คำชู, หน้า 2549: 249)

ฝ่ายต่อต้านก็ได้พยายามขยายและใช้ประโยชน์จากความรู้สึกต่อต้านญี่ปุ่นเพื่อผลประโยชน์ทางการเมืองของตนเองเช่นกัน ด้วยเหตุนี้

การพิจารณาขบวนการต่อต้านการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตจึงไม่อาจมองได้อย่างไร้บริบท การพิจารณากระบวนการนี้จำเป็นต้องมองในบริบทที่เกี่ยวกับการลุกฮือของนิสิตนักศึกษาเพื่อเรียกร้องประชาธิปไตยใน ค.ศ. 1960 และการรัฐประหารใน ค.ศ. 1961 ทั้งนี้เนื่องจากหากว่าชาวเกาหลีใต้จำนวนมากไม่ได้รู้สึกคับข้องใจและไม่พอใจกับการปกครองที่ค่อนข้างกดขี่ของประธานาธิบดีปาร์ค จองฮี แล้วกระบวนการต่อต้านการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับญี่ปุ่นก็คงจะไม่ขยายตัวออกไปอย่างกว้างขวางและมีความยืดเยื้อยาวนานเช่นที่ได้เกิดขึ้น (Yoon, 2008, p. 83-84)

การพิจารณากระบวนการเคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างเกาหลีใต้กับญี่ปุ่นนั้นนอกจากจะพิจารณาได้ในแง่ของปัจจัยภายในซึ่งเป็นบริบทสำคัญแล้ว ทั้งสองฝ่ายยังนำการเคลื่อนไหวภายในมาใช้ประโยชน์ในการเจรจาระหว่างกันด้วย สำหรับฝ่ายเกาหลีใต้นั้นได้ใช้การต่อต้านดังกล่าวเพื่อสร้างเงื่อนไขในการต่อรองกับฝ่ายญี่ปุ่น เป็นที่เชื่อกันว่ารัฐบาลเกาหลีใต้ได้มีบทบาทอย่างลับๆ ในการสนับสนุนให้ฝ่ายต่อต้านเคลื่อนไหวแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูต ในกรณีนี้ ผู้นำเกาหลีใต้ได้ใช้ประโยชน์จากการเคลื่อนไหวดังกล่าวเป็นอำนาจต่อรองกับญี่ปุ่น ในบันทึกส่วนตัวของเอกอัครราชทูตแพ อียฮวาน (Pae Ui-hwan) ซึ่งเขียนขึ้นเมื่อเมษายน ค.ศ. 1962 ได้ระบุว่าประธานาธิบดีปาร์ค จองฮี ยอมรับว่าจำเป็นต้องยอมอดทนต่อคำวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรงจากหนังสือพิมพ์ภายในประเทศ เพราะว่าหนังสือพิมพ์เหล่านั้นได้โจมตีญี่ปุ่นว่าไม่จริงจังและมีเล่ห์เหลี่ยมในการเจรจากับเกาหลีใต้ซึ่งแนวทางการเสนอข่าวและวิพากษ์วิจารณ์ดังกล่าวสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเจรจากับฝ่ายญี่ปุ่นได้ (Yoon, 2008, p. 84)

มีหลักฐานที่เชื่อได้ว่าในวันที่ 20 ตุลาคม

ค.ศ. 1964 อี ทงวอน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเกาหลีใต้ได้ผลักดันให้หัวหน้าพรรคฝ่ายค้านดำเนินการต่อต้านการเจรจาการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างเกาหลีใต้กับญี่ปุ่นในช่วงแรกนั้น อี ทงวอน ได้พูดคุยกับยุน โบซอน ซึ่งเป็นหัวหน้าคนสำคัญของฝ่ายค้าน และต่อมาเขาได้พูดคุยกับแกนนำคนอื่นๆ ของพรรคฝ่ายค้าน นอกจากนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศดังกล่าวยังได้เข้าพบประธานาธิบดีปาร์ก จองฮี เพื่อที่จะขออนุมัติจากปาร์ก จองฮี ในการที่จะนำประเด็นเรื่องการต่อต้านดังกล่าวมาใช้ประโยชน์เพื่อเป็นเงื่อนไขในการเจรจากับญี่ปุ่น หลังจากนั้น อี ทงวอน ได้เดินทางไปยังมหาวิทยาลัยหลายแห่งในเกาหลีใต้และเชิญชวนให้นิสิตนักศึกษาลุกขึ้นแสดงความคิดเห็นในการต่อต้านการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับญี่ปุ่น (Yoon, 2008, p. 84-85)

ในญี่ปุ่นก็เช่นเดียวกัน เป็นที่เชื่อกันว่ามีความร่วมมือในระดับหนึ่งระหว่างฝ่ายรัฐบาลกับฝ่ายค้านในการนำประเด็นการเมืองภายในมาใช้ประโยชน์ในการเจรจา แม้ว่าจะเกิดขึ้นในบริบททางการเมืองที่แตกต่างกับเกาหลีใต้ก็ตาม ในการพูดคุยกันเกี่ยวกับเรื่องการให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจของญี่ปุ่นแก่เกาหลีใต้ระหว่างคิม จงพิล ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองกลางของเกาหลีกับโอฮิระ มาซาโยชิ (Ohira Masayoshi) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศในวันที่ 20 ตุลาคม ค.ศ. 1962 นั้น ฝ่ายญี่ปุ่นได้แสดงท่าทีโดยอ้างอิงถึงมติมหาชนและการต่อต้านจากพรรคฝ่ายค้านโดยชี้ให้เห็นว่ามติมหาชนและพรรคฝ่ายค้านของญี่ปุ่นจะยอมรับได้หากการให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจเป็นไปบนพื้นฐานของการแสดงความยินดีและสนับสนุนต่อความเป็นเอกราชของเกาหลี แต่จะได้รับการต่อต้านอย่างรุนแรงหากการให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจเป็นไปเพื่อตอบสนองต่อข้อเรียกร้องของเกาหลีใต้เกี่ยวกับความ

เสียหายซึ่งเกิดขึ้นในช่วงที่เกาหลีถูกญี่ปุ่นยึดครอง (Yoon, 2008, p. 85)

โดยภาพรวมแล้วการต่อต้านการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างเกาหลีใต้กับญี่ปุ่นโดยกลุ่มต่างๆ ในญี่ปุ่นนั้นค่อนข้างจะบางเบาและรุนแรงน้อยกว่าในเกาหลีใต้ ด้วยเหตุผล 2 ประการในประการแรกนั้น ชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับการเจรจาก่อนนักและเมื่อพิจารณาจากการเมืองภายในก็น่าเชื่อได้ว่ารัฐบาลญี่ปุ่นก็พยายามจำกัดขอบเขตในการเคลื่อนไหวของขบวนการต่อต้านดังกล่าวเพราะหากปล่อยให้การเคลื่อนไหวขยายวงกว้างขวางมากเกินไปอาจจะไปกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาลญี่ปุ่นเอง (Yoon, 2008, p.86)

ความระมัดระวังของญี่ปุ่นนั้นน่าจะเป็นผลมาจากประสบการณ์จากการประท้วงครั้งใหญ่เกี่ยวกับการต่อต้านการต่อสนธิสัญญาความมั่นคงระหว่างญี่ปุ่นกับสหรัฐอเมริกาใน ค.ศ. 1960 ซึ่งกระทบกระเทือนการเมืองของญี่ปุ่นค่อนข้างมาก ด้วยเหตุนี้ญี่ปุ่นจึงมีความระมัดระวังในการจะปลุกกระแสมวลชนขึ้นมาอีก นอกจากนั้น กระแสการต่อต้านการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตในญี่ปุ่นไม่ได้เกี่ยวพันกับความบาดหมางในอดีตเท่าใดนัก แต่กลับไปประสานหรือเข้าไปอยู่ในบรรยากาศของการต่อต้านสงครามเวียดนามซึ่งกำลังรุนแรงมากขึ้นในช่วงกลางทศวรรษที่ 1960 ซึ่งสถานะและความเป็นไปในสงครามเวียดนามทำให้ญี่ปุ่นกลัวว่าญี่ปุ่นจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับสงครามที่ไม่เกี่ยวกับตนเอง แต่จะด้วยเหตุใดก็ตามการเคลื่อนไหวต่างๆ เหล่านี้ก็มีผลทำให้รัฐบาลญี่ปุ่นต้องระมัดระวังที่จะเข้าไปใกล้ชิดกับเกาหลีใต้มากเกินไป (Yoon, 2008, p. 86-87)

ปัจจัยต่างๆ ซึ่งเกี่ยวพันกันอย่างสลับซับซ้อนนี้ทำให้เข้าใจได้ว่าเหตุใดเมื่อมีการลงนามในการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันแล้วขบวนการต่อต้านต่างๆ เหล่านี้ได้สลายตัวลงไปอย่าง

รวดเร็วแทนที่จะมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นหรือนำไปสู่ความรุนแรงในด้านอื่นๆ อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากการเคลื่อนไหวเหล่านี้ได้ผลตามที่ตั้งเป้าหมายไว้แล้วจากข้อความต่างๆ ในสนธิสัญญาซึ่งเป็นการประนีประนอมกันระหว่างทั้งสองฝ่าย

6. บทสรุป

หลังจากใช้เวลาอย่างยาวนานถึง 14 ปีในการสานความสัมพันธ์ระหว่างเกาหลีใต้กับญี่ปุ่น ในที่สุดทั้งสองประเทศก็สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันได้เป็นผลสำเร็จ ใน ค.ศ. 1965 วิสัยทัศน์ของผู้นำทางการเมือง ความมั่นคงทางการเมือง และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเศรษฐกิจของเกาหลีใต้และญี่ปุ่นเป็นปัจจัยภายในซึ่งมีผลต่อการเจรจาดังกล่าว สำหรับปัจจัยภายนอกนั้น ความสัมพันธ์ทางด้านความมั่นคงกับสหรัฐอเมริกาและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของสงครามเย็นส่งผลต่อการเจรจาทางการทูตระหว่างญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ อย่างไรก็ตาม การสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตดังกล่าวนี้ ถือได้ว่าเป็นเพียงการเริ่มต้นของความสัมพันธ์ยุคใหม่ระหว่างเกาหลีใต้กับญี่ปุ่น เนื่องจากประเทศเพื่อนบ้านทั้งสองยังมีปัญหาอีกมากมายที่จะต้องร่วมกันคลี่คลายในเวลาต่อมา ซึ่งปัญหาต่างๆ ดังกล่าวส่วนใหญ่แล้วเป็นปัญหาที่ซับซ้อนและละเอียดอ่อนซึ่งยากต่อการแก้ไขทั้งสิ้น

บรรณานุกรม

ไชยวัฒน์ คำช. (2549). *นโยบายต่างประเทศญี่ปุ่น: ความต่อเนื่องและความเปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Cha, Victor D. (1999). *Alignment Despite Antagonism: The United States-Korea-Japan Security Triangle*. Stanford, California: Stanford University Press.

Choi Woon-sang. (1987). *The Diplomatic History of Korea*. Seoul: Myoung Ji Publishing Company.

Hook, Glenn D. and others. (2005). *Japan's International Relations: Politics, Economics and Security*. London: Routledge.

Kan, Kimura. (2011). "Why are the Issues of 'Historical Perception' between Japan and South Korea Persisting". *Journal of International Cooperation Studies*, Vol.19(1).

Lee Chong-sik. (1985). *Japan and Korea: The Political Dimension*. Stanford, California: Hoover Institution Press, Stanford University.

Murphey, Rhoades. (1997). *East Asia: A New History*. New York: Addison-Wesley Educational Publishers Inc.

Scirokauer Conrad and Clark Donald N. (2004). *Modern East Asia: A Brief History*. Belmont, California: Thomson/Wadsworth.

Tadokoro Masayuki. (2011). "The Model of an Economic Power: Japanese Diplomacy in the 1960s" In Ikibe Makoto (Eds.). *The Diplomatic History of Postwar Japan*. London: Routledge,

Yoon Tae-ryong. (2008). "Learning to Cooperate not to Cooperate: Bargaining for the 1965 Korea-Japan Normalization", *Asian Perspective*, Vol.32(2).